

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. — Posamezna številka Din 1.—, na 16 straneh Din 2.—, mesečna naročnina Din 20.—, za tujino Din 30.—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva ulica 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. — Oglasi po tarifi in dogovoru.

Uprava
v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-69.
Podružnica v Mariboru, Aleksan-
drova cesta št. 24, telefon 29-60,
Podružnica v Celju,
Slomškov trg št. 4.

Št. 98a

Ljubljana, četrtek, dne 25. septembra 1930

Leto I.

Razburjenje v Italiji radi Grandijevega neuspeha

Negativno stališče Italije glede Panevropa je kvarno vplivalo na pogajanja s Francijo - Neuspeh akcije za reformo tajništva Društva narodov - Angleški tisk pripisuje odgovornost Italiji - Uradno italijansko naznanilo prekinitve francosko-italijanskih pogajanj

Rim, 24. septembra. n. Fašistovska lista »Tribuna« in »Giornale d' Italia«, ki sta v ozkih zvezah z italijanskim zunanjim ministrom, se danes ponovno razburjata radi prekinitve pogajanj med Italijo in Francijo glede pomorskega sporazuma v Ženevi. Odnosaji med Francijo in Italijo z ozirom na pomorski sporazum bi se bili morali te dni urediti, tako da bi se mogel nato izpolniti londonski pomorski razorožitveni pakt ter da bi se mogla sklicati splošna mednarodna razorožitvena konferenca pričetkom prihodnjega leta. Potrebo ureditve teh odnosajev so naglašali tako francoski kot italijanski listi. Velika Britanija naj bi bila založila vso svojo avtoriteto, da pride do tega sporazuma.

Izgleda, da je ta optimizem prevladoval tudi tedaj, ko je Grandi nenadoma odpotoval iz Ženeve v Rim. Med tem pa so začeli pisati fašistovski listi, da je Briandova Panevropa pokopana. S tem so povzročili, da do sporazuma med Francijo in Italijo

ni prišlo. Tudi poskus italijanske delegacije, da uveljavi svoj načrt o reformi tajništva Društva narodov, ni uspel. To je bil drugi povod, da je začela »Tribuna« ostro napadati zadržanje Hendersona in Brianda in da jima je očitala, da hočeta ohraniti francosko in britansko hegemonijo v Društvu narodov. Sedaj pa se je začela razburjati zaradi prekinitve italijansko-francoskih pogajanj.

Znani fašistovski novinar Coppola je napisal v »Tribuni« članek, v katerem naglašal veliki pomen rezultatov nemških volitev in naglašal zmago fašizma, ki naj bi bila edina sodobna ideologija, katera bi zmogla rešiti Evropo. Coppola smatra, da je locarnski sporazum propadel in da se mora tisočletna borba med francosko in nemško raso nadaljevati kljub »neumnim« pacifističnim težnjam francoskega zunanjega ministra in nemške demokracije. Coppola izvaja iz tega, da vodijo vse poti v Rim in da je Italiji sedaj dano, da si izbira prija-

teljstvo med Francozi in Nemci.

Vsekakor vse to kaže, da so fašisti sedaj ogroženi, da se njihove napovedi niso izpolnile in da je nemška demokracija mirno nadaljevala akcijo približanja Nemčije Franciji.

Fašistovski tisk pa se huduje tudi zaradi pisanja britanskih vladnih listov »Daily Herald« in »Ewening Standard«, ki očitno naglašata, da fašistovska Italija na grob način špekulira v pogajanjih s Francijo, da so vse fašistovske intrige odkrite in da je treba vso odgovornost za neuspeh italijansko-francoskih pogajanj pripisati Italiji. »Tribuna« ostro odgovarja »Daily Herald« in proglasa njegove trditve za lažnive, toda ne posreči se ji dokazati, da se je Italija pri teh pogajanjih korektno držala. Italija namerava sedaj doseči to, da se vprašanje o sporazumu med Francijo in Italijo ne bi smatralo kot predpogoj za sklicanje razorožitvene konference.

»Giornale d' Italia« pa se boji, da ta ita-

lijanski predlog ne bo sprejet, ker podprata tako Henderson kot Curtius Brianda, in opozarja, da bo splošna konferenca za razorožitev končala z neuspehom, če se prej ne uredijo francosko-italijanski pomorski odnosaji. List skuša dokazati, da Italija ni ovirala teh svojih pogajanj s Francijo in da je vsaka druga trditev kleveta.

Končno je treba opozoriti, da je »Agenzia Stefania« dala davi uradno sporočilo, v katerem potrjuje vesti o prekinitvi italijansko-francoskih pogajanj ter pravi, da je prišlo do prekinitve zaradi tega, ker Francija ni hotela sprejeti konvencionalnega italijanskega predloga o ureditvi italijansko-francoskih spornih pomorskih vprašanj in ker je stavila protipredlog, kakršnega Italija ni mogla sprejeti.

Rim, 24. septembra. n. Današnji fašistični listi javljajo, da je italijanski zunanji minister Grandi odložil svoje potovanje na Dunaj. On odide na Dunaj najbrže šele po božiču.

Generalni tajnik italijanske fašistovske stranke Turati podal ostavko

Njegov naslednik bo sedanji predsednik zbornice Giuriati — Tudi direktorij stranke v ostavki — Pred novimi spremembami velikega fašistovskega sveta

Rim, 24. septembra. Nocoj je izšel »Foglio d' Ordine«, uradni list fašistovske stranke, ki objavlja med drugim naslednji dve pismi:

»Vodja! Poldrugo leto je minulo, odkar sem Vas prosil, da mi dovolite, da se povrnem v vrste fašistovske stranke, ne da bi zahteval kakih udobnosti ali pokojnine. Vi ste mi odgovorili z ukazom, naj ostanim. Takrat sem ubogal, ker je bila to moja dolžnost. Mislim pa, da moram danes ob pričetku devetega leta ponoviti svojo prošnjo. Skoraj pet let sem delal v ravnateljstvu stranke in se boril z vso ono strastjo in ritmu, s katerim ste oživili Italijo. Dovolite torej, vodja, da se vrnem v vrste, da se nekoliko posvetim samemu sebi in da živim ob spominu na zavest, da sem služil Vam in namenom revolucije. — Podpisani: Turati.«

Ministrski predsednik Mussolini je Turatiju odgovoril: »Dragi Turati! Priznavam, da imate po petih letih neprestanega in plodnega delovanja skoraj pravico, da zahtevate, da Vas pustim nazaj v vrste naših tovarišev. Sprejemam Vašo željo, dasi ne brez obžalovanja. Vodili ste stranko, to se pravi hrbenčno režima. Kar ste napravili, je bilo popolnoma v duhu črnih sraj in zaradi tega se Vas bom spomnil in Vas bom omenil 8. oktobra v palači Vidoni (sedež stranke, v katerem se bo 7. oktobra začelo zasedanje velikega fašistovskega sveta; op. ur.). V tem trenutku pozdravljam, za mano vsi fašisti svojega tovariša Turati.«

Na podlagi zakona o velikem fašistov-

skem svetu bo Mussolini predlagal temu svetu, da se imenuje za generalnega fašistovskega tajnika Ivan Giuriati, dosedanjí predsednik poslanske zbornice. Ob enem ž njim bo imenovan tudi nov direktorij fašistovske stranke, ki je skupno s Turati-jem podal ostavko. Turati pa se bo Mussolini spomnil, kot je v svojem pismu obljubil, s tem, da ga bo kot prometnega ministra Ciana, bivšega finančnega ministra de Stefanija in voditelja italijanskih sindikatov Rossonija imenoval za člana velikega fašistovskega sveta.

V italijanskem tisku je povzročil nenadni odstop Avgusta Turati s položaja glavnega tajnika fašistovske stranke veliko senzacijo, kar izpričujejo dolgevozní komentariji, ki jih objavljajo listi v svojih nocojšnjih posebnih izdajah. Seveda poveljujejo Turati kot velikega organizatorja in ostvaritelja Mussolinijevih idej. Listi menijo, da je odstopil, ker ga je organizacijsko delo zelo izčrpalo.

Avgust Turati, ki se je udeležil svetovne vojne, se je pridružil fašistovskemu gibanju že ob njegovem pričetku. Povodom stavke kovinarskih delavcev v Lombardiji se je leta 1925. izkazal kot organizator in je že takrat postal pokrajinski tajnik fašistovske stranke v Bresciji. Nekaj časa je vodil tudi fašistovsko zvezo mornarjev. Na prizadevanje bivšega finančnega ministra grofa Volpija je bil 1. aprila 1926. imenovan za glavnega tajnika fašistovske stranke in je nastopil to svoje mesto za Farlaccijem, ki ga je, kot znano, kompromitiral umor poslanca Matteotija.

Kriza avstrijske vlade

Podkancelar Vaugoni demisijoniral

Dunaj, 24. septembra. n. Kriza vlade je resna in kakor v tem trenutku izgleda, nepremostljiva. Vicekancelar Vaugoni ne kaže nobene volje za kompromis in stoji kakor prej na stališču, da se dr. Strafella imenuje za generalnega direktorja zveznih železnic, torej še prej kakor izreče višji forum svojo sodbo o njem. Kakor se je že prej videlo, stoji za podkancelarjem Vaugoinom krščansko socijalna stranka, čeprav ne vsa. Značilno je, da je stranka po večkratnem posvetovanju izrekla svojemu voditelju neomejeno zaupanje ter se solidarizirala tudi z njegovim mnenjem o bodočem nastopanju. S tem izgleda, da se je spor še bolj poostiril. Kancelar dr. Schober

je danes dopoldne odšel k predsedniku republike Miklasu, da mu poroča o položaju. On se ne more sprijazniti z imenovanjem dr. Strafelle za generalnega direktorja zveznih železnic in seveda odklanja zahtevo podkancelarja. Hkrati pa si prizadeva načelnik krščanskih socialcev dr. Buresch, da se konflikt mirno reši. Danes popoldne se je sestel ministrski svet, ki se je posvetoval 3 ure. Seja je bila nato odgođena.

Dunaj, 24. septembra. Danes popoldne ob 16. do 20. ure je znova zasedal ministrski svet. Proti vsemu pričakovanju je podkancelar Vaugoin, ki obenem vodi krščansko - socialno stranko, na pritisk svojih pristašev podal ostavko.

Španski princ Alfonso v Beogradu

Laskave izjave novinarjem o naših letalcih — Naši kraljeviči na Bledu so ga zadivili — Princ povratek v Španijo

Beograd, 24. septembra. I. Snoči je v hotelu »Srbski kralj« priredil španski poslanik grof Detorijos banket na čast španskemu infantu g. donu Alfonzu Orleanskemu. Pred banketom je španski infant sprejel novinarje in jim dal daljše izjave. Najprej je govoril o vtisih, ki jih je odnesel iz Bukarešte, kjer se je udeležil letalskih manifestacij. »Svečanost je bila sijajna,« je dejal. »Morem vam reči tudi to, da je jugoslovanska ekipa na tem velikem turnirju evropskih kril ne samo briljirala, temveč pokazala takšno bravuro in smelost, da so se njeni letalci plasirali med prvimi. V ostalem to ni le moje mišljenje, temveč tako mislijo tudi vsi oni, ki so sodelovali na tem letalskem zletu.«

Princ je nato prešel na nagovor o svojem poletu preko Karpatov. Dejal je: »Slabo vreme nam je nagajalo. Major Palarza,

naš izvrstni pilot, in jaz sva se morala boriti proti nenaklonjenim naravnim elementom celih pet ur in sva se morala dvigniti 4000 metrov visoko, da se izognemo neprimlikam. Pač pa je bil polet na Bled izredno prijeten. Jugoslovanski pilot je nojstrsko vodil letalo. Na Bledu pa sem doživel zelo lepe momente v krogu svojih kraljevskih sorodnikov. Spoznal sem mladega prestolonaslednika Petra in njegovega mlajšega brata, ki sta me zadivila s svojo originalnostjo in sportnim zanosom, da sem se s njima v resnici zabaval.«

Banketu je prisostvovalo mnogo uglednih oseb. Davi ob 7. uri je infant odletel z aerodroma v Zemunu proti Milanu. Če vreme ne bo nagajalo, bo odpotoval naravnost v Milan, sicer se bo pa v slučaju potrebe ustavil v Zagrebu.

Velika parada Hitlerjeve armade

Za nedeljo pripravlja Hitlerjeva stranka revijo svojih vojaško organiziranih bataljonov - Hitler si bo v spremstvu številnega štaba ogledal bojno silo svoje stranke

Pariz, 24. septembra. Kljub uradnim demintijem in zagotovilom z nemške strani, da ne grozi v Nemčiji nikaka nevarnost puča narodnih socializmov, se mednarodna javnost ni pomirila. Vsa pozornost je nasprotno osredotočena še vedno okoli Hitlerjeve stranke in njenega zadržanja.

Listi opozarjajo v tem hipu posebno na veliko javno manifestacijo, ki jo namerava prirediti 27. t. m. v Berlinu Hitler s svojim štabom. Sodeč po podrobnostih, ki jih objavlja tisk o tej prireditvi, gre za pravo vojaško parado, na kateri nastopijo vse bojne organizacije narodno - socialistične stranke. — Te bojne sile, da predstavljajo pravo armado, ki ne zaostaja po svoji moči prav nič za redno državno brambo (Reichswehr).

Hitler sam bo sprejel parado te vojaške sile narodno-socialistične stranke in si bo prav na vojaški način ogledal svoje bataljone. Pri tem svečanem činu ga bodo spremljali: princ Avgust-Wilhelm, eden izmed sinov bivšega nemškega cesarja, vojvoda Sachsen-Coburg-Gotha, princ Thurn-Taxis in princ Kristijan iz Schaumburg-Lippe. V Hitlerjevem generalnem štabu pa bodo general von Litzmann, general von Epp, general von Liebert in general von Frankenstein. Oddelkom milice bodo poveljevali bivši višji oficirji državne brambe, kot polkovniki von Lutz, von Herrich, majorji Darklage, Schneidhuber itd. Misli se celo, da bodo oddelki Hitlerjeve milice smeli nositi ta dan in za to priložnost svoje

uniforme in orožje, kar jim je sicer prepovedano.

V zvezi s to Hitlerjevo parado se je v prvi vrsti pojavila bojazen, da pripravljajo narodni socialisti državni udar, nov »pohod na Berlin«, kakršnega so poskusili že v prejšnjih letih.

Berlin, 24. septembra. n. Na parado, ki jo prirede v nedeljo nacionalni socialisti v Potsdamu, pride iz vseh delov države kakih 7 do 8000 nacionalnih socializmov. Istočasno bodo imeli komunisti svoje zborovanje v Schutzgartenu. Ker bosta manifestaciji precej daleč narazen, sodijo da ne pride do nemirov.

»Temps« o sedanjem stanju vprašanja Panevropa

Pariz, 24. septembra. AA. »Le Temps« priobčuje članek o evropski federaciji in pravi, da je ta ideja na pohodu. Njena ustvaritev je sedaj odvisna od dobre volje posameznih vlad in od razumevanja narodov, ki ga kažejo glede lastnih pravih interesov. List pričakuje, da bo komisija, ki je bila sestavljena v Ženevi, z uspehom končala svoje delo in da bodo njeni uspehi trajni. Evropske zveze ni mogoče ustvariti drugače, kakor s tem, da se spoštujejo pogodbe in da se izpolni sedanji položaj, ne pa da se ta položaj, ki je nastal iz pogodb, preokrene.

Zagrebski dnevi

Novo zmago je doživela jugoslovanska misel in sicer to pot v belem Zagrebu. Navdušen sprejem predsednika vlade, generala Petra Živkovića je jasno dokazal, da je in ostane ves Zagreb v jugoslovanskem taboru. Še jasnejše so potrdili to neovrgljivo resnico vsi govori, ki so vsi izvirali iz globoke jugoslovanske zavesti in ki so vsi imeli le en cilj, še bolj dvigniti in še bolj utrditi jugoslovansko misel. Pravi trijumf jugoslovanske misli so bili dnevi, ko je bival predsednik vlade v Zagrebu, in kot take jih bo zapisala tudi zgodovina.

V tem pa je tudi njih najvažnejši pomen. Kajti z nedvomno jasnostjo so zagrebški dnevi dokazali vsemu svetu, da je vsa Jugoslavija enotna v volji in čustvovanju in da je do temelja zgrešen vsak račun na njeno neenotnost. Zlasti napram tujemu svetu je Jugoslavija vedno le ena nedeljiva celota in kdor ima posla z enim delom Jugoslavije, ta ima opravke z vsem jugoslovanskim narodom. V tem oziru ni nobenega kolebanja, ker noben Jugoslovčan takega kolebanja ne trpi, ker je že na vsej črti prodrla zavest, da smo složni Jugoslovani impozantna sila, nesložni pa brez vsake moči. Enota jugoslovanskega naroda je danes popolna resnica in kdor bi o tem dvomil, bo doživel samo neljuba presenečenja.

Mogla so biti med nami Jugoslovani tudi nesoglasja, kakor obstojajo ta v vsakem narodu. Toda le v nebitvenih stvarih in le glede načina, kako doseči še večje uspehe. V glavni misli pa ni in ne more biti nobenega nesoglasja in prav to so zagrebški dnevi potrdili s posebnim poudarkom. Ves Zagreb, ta krasno razvijajoča se naša prestolnica, je nad vse navdušeno pritrjeval, ko je predsednik vlade, general Peter Živković v svojem pomembnem govoru govoril o jedru jugoslovanske misli. Naravnost iz srca Zagrebčanov so prihajale besede predsednika vlade g. Petra Živkovića, ko je dejal:

»Jugoslavija ne pomeni samo narodnega in državnega edinstva, ni le popolna duhovna in nacionalna solidarnost Srbov, Hrvatov in Slovencev, marveč pomeni i popolno harmonijo in sklad interesov tako celote, ko posameznikov. Ona pomeni popolno enakost in popolno ravnopravnost vseh državljanov. Ta enakost pomeni enako skrb in delo za vse kraje, ki so vsakemu od nas enako dragi, ker so naši, ker so deli velike jugoslovanske zajednice.«

Kratko in jedrnat je razložen s temi besedami jugoslovanski program, kakor so ga pojmovali vsi veliki jugoslovanski preporoditelji, katerih je imel zlasti Zagreb mnogo. Tako je tudi Zagreb kot središče Hrvatov vedno pojmoval jugoslovansko misel in če je pod prejšnjimi režimi bil večkrat v opoziciji, potem je bil v prvi vrsti vsled tega, ker se ni ta program tako izvajal kakor bi se moral. Sedaj, ko se izvaja, kakor je zapisano v srcih vsega naroda, pa tudi Zagreb ni več v opoziciji, temveč aktiven sodelavec pri ustvarjanju našega najvišjega narodnega ideala.

In da je bil razpršen vsak dvom, da tudi razni tuji elementi ne morejo imeti nobenega uspeha z raznim prišepetavanjem, je predsednik vlade gen. Živković še konkretiziral jugoslovanski program in dejal:

»Ime Jugoslavija ne pomeni negacije naših plemenskih imen, ne hrvaškega, ne srbskega, ne slovenskega. Kajti v resnici so bili najboljši in največji Jugoslovani v preteklosti najboljši Hrvati, Srbi in Slovenci. Ravno tako naj spoštovanje naših svetlih nacionalnih in plemenskih tradicij vsekdar podpira razvijanje in krepitev nacionalne sinteze in edinstva.«

Pravi jugoslovanski program je izražen v teh besedah, program, ki ga je hotel Zagreb že davno slišati pred 6. januarjem. A takrat to ni bilo mogoče, ker so strankarske strasti vzele jugoslovanskemu programu njegovo pravo smisel. Samo naravno je zato, če je Zagreb med prvimi pozdravil 6. januar in 3. oktober in če je sprejel predsednika vlade gen. Živkovića, ki z vso doslednostjo izvaja program 6. januarja, s takšnim navdušenjem, da so postali zagrebški dnevi pravi trijumf jugoslovanske misli.

Obenem pa tudi najlepše priznanje predsedniku Živkoviću in njegovi vladi, da gre po pravi jugoslovanski poti in da si je znala pridobiti vsled tega popolno zaupanje naroda, ki zato brez oklevanja sledi njeni poti, da bo čim preje dosežen nam vsem skupni cilj. V našem razvoju bodo zagrebški dnevi zato pomemben uspeh, ki odpira še večje in še lepše uspehe. Jugoslovanska misel je na poti zmage.

Še o katastrofi v Pašmanskem prelivu

Famozno poročilo laške komisije o vzrokih nesreče je ostalo brez vsakega odziva

Sušak, 24. septembra. n. Komunikacije italijanske preiskovalne komisije glede katastrofe v Pašmanskem prelivu je dal povod fašistovskemu tisku, da kot divji napada ne samo Jugoslavijo, nego tudi Čehoslovaka in Poljsko, kar je povsem razumljivo, ko je znano, da so baš čehoslovaki listi prvi prinesli najbolj objektivna poročila o katastrofi jugoslovanskega parnika »Karadjordja«, ki ga je skoro potopila italijanska motorna ladja »Morosini«. Ta objektivna poročila so docela kompromitirala posadko in poveljnika italijanske ladje. Pa tudi inozemski strokovnjaki so, čim so videli, da je bil »Karadjordje« zadet v levi bok, brez najmanjšega zadržanja izpovedali, da je bil nesreče kriv »Morosini«. To dejstvo je potrdila tudi jugoslovanska preiskovalna oblast, ki je čakala, da ji italijanske oblasti dostavijo rezultate svoje

preiskave, da bi tako lahko izrekla razsodbo, kateri tudi italijanske oblasti ne bi mogle oporekati. Italijanske oblasti pa tega niso storile, zaradi česar ni bil objavljen niti rezultat ugotovitev jugoslovanske preiskovalne komisije. Toda za Jugoslavijo je to vprašanje rešeno, prav tako za inozemsko javnost, saj so pomorski strokovnjaki v inozemstvu objavili v svojem tisku svoje stališče, ki se niti v najmanjši meri ne sklada in se niti ne more skladati s subjektivnim stališčem italijanske komisije, ki je objavila rezultat svojega dela šele na podlagi izpovedi onih, ki jih vsa ostala javnost obtožuje.

Fašistovski tisk, ki je insceniral ta izpad, pa je s svojimi napadi izzval v svetu povsem drug efekt in ni dosegel onega soglašanja, ki ga je pričakoval od svetovne javnosti.

Odmevi tržaškega procesa na Poljskem

Varšavski list beleži poslednje dogodke na čehoslovanskem in v Italiji

Varšava, 24. septembra. l. List »Kurier Czerwony«, ki je najbolj razširjen na Poljskem in ki stoji na strani sedanje vlade, prinaša članek, v med Italijo in Jugoslavijo zaradi usmrtitve štikanterem piše, da so se že tako napeti odnosi rih slovenskih mladeničev v Trstu po fašistovski milici sedaj še bolj poosttrili. Položaj je postal zelo resen. V Ljubljano prihajajo v vedno večjem številu ubežniki iz italijanske vojske, ki izjavljajo, da nočejo sodelovati v vojni z Jugoslavijo. Splošno vlada mnenje, da s bili ustreljeni nedolžni in da so jim priznanje izsilili s strašnimi mukami. Ogorčenje zaradi tega dogodka je prešlo tudi na druge slovanske države. Slovaki hočejo celo postaviti spomenik ustrlejenim žrtvam. Čehoslovaki listi pišejo tako terveriral. Toda italijanski tisk piše na mnogo ostro, da je italijanski poslanik že dvakrat in-

nečednejši način o Slovincih, ki jih imenuje: »umazane pankrte, raso brez inteligence in moralnega čuvstva in stenice, ki se povsod zalezajo«.

Razumljivo je, da vlada največje ogorčenje med Slovenci v Ljubljani, to je med najmirnejšim delom jugoslovanskega prebivalstva.

List prinaša potem proklamacijo slovenskih emigrantov, v kateri se navaja, da je bilo do sedaj v Italiji aretiranih 20.000 Hrvatov in Slovencev, ki so jih po zaporih mučili. 2172 Hrvatov in Slovencev so ubile fašistične tolpe, 3200 šol in študentov je uničenih in poženih.

Dalje piše list, da na jugoslovansko - italijanski meji prihaja vedno do spopadov, do aretacij, ubojev, požigov in rušenj slovenskih hiš in drugih tragičnih dogodkov. Ob takih razmerah more samo majhna iskra zanetiti velik požar.

Jugoslovani izvoljeni za predsednika »Fidaka«

Washingtonska konferenca velike medzavezniške organizacije je izkazala z izvolitvijo g. Radosavljevića naši državi veliko čast

Pariz, 24. septembra. l. Iz Washingtona poročajo, da je bil jugoslovanski delegat g. Milan Radosavljević izvoljen za predsednika »Fidaka«. Za generalnega tajnika je bil izvoljen francoski delegat Davignot, za blagajnika pa ameriški delegat Belet.

Washingtonska konferenca »Fidaka« je izkazala čast naši državi. Izbrala je za letošnjo predsednika zavezniške organizacije »Fidaka«, ki šteje 8 milj. članov, predsednika našega združenja rezervnih oficirjev in vojakov g. Milana Radosavljevića, rezervnega podpolkovnika. G. Radosavljević je odšel na čelu naše delegacije na kongres s popolnim prepričanjem, da znajo le vojaki v pravi meri ceniti mir. To svoje

prepričanje je pokazal in branil tudi na tem svetovnem kongresu. Sedaj je Jugoslavija na vrsti, da vodi medzavezniško organizacijo. Prepričani smo, da bo g. Radosavljević znal čuvati čast in interese te organizacije. Po Charlesu Bertrandu, zelo uglednem francoskem delegatu, ki je tri leta načeloval »Fidaku«, so bili izbrani za predsednike Američan g. Milan, Anglež g. Crowfield, Italijan Sansaneli, Francoz Hérait, Belgijec Reisdorf, Anglež Abbot in končno sedaj Jugoslovani g. Milan Radosavljević. Kot osmi predsednik bo v tem svojstvu imel pravico sodelovati na vseh bodočih kongresih »Fidaka« tudi tedaj, ko bi ne bil več na čelu nacionalni organizaciji.

Rezultati debat o manjšinah in beguncih

Italija in Španija proti vsaki raztegnitvi zaštite manjšin na vse države — Ustanovitev begunskega urada v Ženevi

Ženeva, 24. septembra. AA. Havas poroča: Politična komisija je soglasno sprejela Motto poročilo o manjšinah, v katerem so bile objektivno pokazane vse točke, glede katerih se vsi delegati strinjajo in točke, glede katerih vlada različno mišljenje. Predstavniki Male antante so naglasili pravico pritožbe na mednarodno razsodišče v Haagu glede procedure pri reševanju manjšinskih pritožb. Predstavniki Italije in Španije sta formulirala pri-

držke glede eventualne razširitve manjšinskih pogodb na vse države. Francoski zunanji minister Briaud je preciziral svoje stališče, rekoč, da Društvo narodov nima pravice načenjati takih vprašanj, ki bi pomenjala precedenčni slučaj. Komisija je nato odobrila poročilo glede beguncev ter sklenila ustanoviti mednarodni urad za begunce v Ženevi, za katerega bo v proračunu za leto 1931. določeno 333.800 zlatih frankov podpore.

Katastrofalen padec cen v Kanadi

Winnipeg, 24. septembra. AA. Poljedelske zadruge so začle v hude finančne težave. S tem v zvezi so padle večerj cene koruze za izvoz na najnižjo točko v zadnjih 24 letih. Izgube so ogromne. Vlada pokrajine Manitoba je imela sestanek z bančniki, francoskimi društvi in veletrgovci, da bi stabilizirala cene na trgu. Položaj poljedelcev je skrajno slab. Njihov letošnji pridelek ne bo kril niti proizvajalnih izdatkov. Katastrofalni padec cen je tudi posledica dumpinga, ki ga izvaja Sovjetska Rusija s svojo koruzo.

Velika konferenca o gospodarski krizi

New York, 24. septembra. d. Kakor javljajo listi, se bodo sestali direktorji nemških, angleških in francoskih centralnih bank v najkrajšem času v New Yorku, da z vodilnimi ameriškimi finančniki razpravljajo o možnosti, kako bi bilo mogoče omiliti sedanjo svetovno gospodarsko krizo.

Silen potres v Rusiji

Moskva, 24. septembra. d. Okolice kopališča Stalina v državi Tadžikistan je ponoči zadela katastrofalen potres. Popolnoma je bilo porušeni 7 velikih vasi, a 10 vasi je pretrpeto ogromno materialno škodo. V splošni zmešnjavi je bilo ubitih 157 oseb, a nad 300 težko ranjenih. Nad 1200 družin je brez strehe. Na kraj potresne katastrofe je odšla posebna vladna komisija. Uvedena je nujna pomožna akcija na korist po potrebi trpečemu prebivalstvu.

Zdravje dr. Švehle

Praga, 24. septembra. AA. Agrarni list Venkov poroča, da je bivši predsednik vlade Švehla naglo okrevljal. V zadnjem času je posetil svojo hčerko, poročeno v Klumecu. Tu je mnogo šetal. V kratkem bo Švehla odšel v Karlove Vary, odtod pa na oddih v Francijo.

Izpiti gozdarskih uslužbencev

Beograd, 24. septembra. k. Minister za gozde in rudnike dr. Korošec je podpisal pravilnik o izpiti za upravne in praktične gozdarske uslužbence III. kat. Izpit se bo delal pred banskimi gozdarskimi upravami, komisiji pa predseduje b. Mandat komisije traja tri leta. Do sedaj so se izpiti delali samo v ministristvu.

Objavljen pravilnik

Beograd, 24. septembra. k. Postavljen je komisija za strokovne izpite učiteljev II. kat. iz resora ministristva za trgovino. Pravilnik o izpiti je izšel v »Službenih novinah«.

Nov dnevnik v Beogradu

Beograd, 24. septembra. l. Prvega oktobra prične izhajati v Beogradu nov dnevnik pod naslovom »Jugoslovanski Glasnik«. Izhajal bo na 10 do 12 straneh in bo politično-gospodarsko-socialno-informativnega značaja.

Izvoz grozdja preko Maribora

Beograd, 24. septembra. AA. Ministristvu za zunanje zadeve se je v zvezi z ministristvom poljedelstva in ministrom za trgovino in industrijo posrečilo skleniti sporazum z avstrijsko vlado o relativnih carinskih postavkah in bo zato odselej mogoče izvažati grozdje iz Jugoslavije v Avstrijo preko Maribora pod enakimi pogoji, kakor preko Kelebije, čeprav je ta pot daljša. Glede na ta sporazum se obveščajo naši izvozniki, da lahko odselej izvažajo in prevažajo naše grozdje v Avstrijo oziroma na Dunaj preko Maribora brez vvršnih zaprek.

Škodljive posledice ameriških carin

Praga, 24. septembra. AA. »Prager Presse« objavlja podatke, ki naj dokazujejo škodljivost ameriških zaščitnih carin in njihov škodljiv vpliv na čehoslovanski izvoz. V juliju 1921 je znašal čehoslovanski izvoz v Združene države 317.232 enot v vrednosti 21 milijonov, julija letošnjega leta pa 36.444 enot v vrednosti 2 milijonov.

Stahlhelmovci napadajo poljske šole

Varšava, 24. septembra. AA. Poljsko časopisje podrobno opisuje nov napad na poljsko šolo v bitomskem okraju na Nemškem Pomeranskem. Kakor je znano, so nemški Stahlhelmovci v zadnjem času napadli poljske šole v Oslavi in Dobrovi. Na obeh šolskih poslopijih so napadalc razbili stekla. Podobno so napadli poljsko šolo v Rabacinu, kjer so prekinili pouk.

Prvi udarec na Alpski cesti

Gradec, 24. septembra. AA. V prisotnosti ministra prometa Schusterja kot zastopnika vlade, zastopnikov ministra financ, generalnih konzulov Nemčije, Čehoslovake in Italije ter zastopnikov krajevnih oblastev je bil večerj izvršen prvi udarec z motiko za gradnjo takozvane Alpske ceste.

Polet Evropa — Avstralija

London, 24. septembra. AA. Danes opoldne je prispel letalec Matthews iz Allahabada v Kalkuto. Jutri bo nadaljeval polet preko Akjaba v Bangkok. Prispel je v Kalkuto v osmih dneh, to je v istem času kot Amy Johnson in dan prej kot Hinkler.

Hitler bo obtožen veleizdaje

Berlin, 24. septembra. d. Kakor poročajo berlinski listi, je državni pravdnik v teku popoldanske razprave v procesu državne obrambe sporočil, da bo na predlog državne obrambe uvedena proti Adolfu Hitlerju in dr. Göbblesu preiskava zaradi veleizdaje.

Avstrijski list o vojaških pripravah Italije

Dunaj, 24. septembra. AA. Današnji »Weltblatte«, glasilo dela križarskih socialcev ponatiskuje članek »Tirol Anzeigerja«, ki poroča o velikih vojaških pripravah Italije na avstrijski meji in pravi:

Merodajni krogi naj posvete svojo pozornost dejstvu, da se v vseh obmejnih dolinah popravljajo ceste in grade nove. Ceste vodijo na vse višine zapadno od Brennerja. S tem v zvezi so veliki transporti železnice, ki morajo začuditi tudi najmirnejše duhove. Mrzlično se grade nadalje cestice, ki naj vežejo kraje v notranjosti. Večerja so na več krajev prispeli oddelki vojske, ki so zaposleni pri teh novih gradnjah. Obmejno prebivalstvo je hudo vznemirjeno, ker so to gradnje za izrazito vojno pripravljenost. Prebivalstvo se boji, da bi utegnili burja, ki prihaja iz sosedne fašistične države, navzlic avstrijsko-italijanskemu prijateljstvu pridrveti tudi na sever.

Turški zunanji minister v Moskvi

Moskva, 24. septembra. d. Večerja je prišel sem turški zunanji minister Ruždi bej. Danes ga je sprejel namestnik poverjenika za zunanje posle Karahan. Razgovor se je nanašal na rusko-turške odnose.

Nova nevihta na angleški obali

Pariz, 24. septembra. AA. Snoči je na britanski obali divjala huda nevihta. 20 oseb se je smrtno ponesrečilo. Vojne ladje so odplule v Bretarno, da nudijo pomoč ponesrečenim ladjam.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 24. septembra. Vremenska napoved meteorološkega zavoda za jutri: Pretežno vedro, mirno, čez dan toplo, po noči hladno, a zjutraj megla.

Navodila o podeljevanju podpora za sadjarske nabavke in zgradbe

Kr. banska uprava dravske banovine je izdala naslednja navodila o podeljevanju podpora za sadjarske nabavke in zgradbe: Kraljevska banska uprava podeljuje v višini razpoložljivih sredstev javnim ustanovam, korporacijam in privatnikom podpore za nabavo raznega sadjarskega inventarja in za napravo sadjarskih zgradb, kjer je to za napredek sadnega gospodarstva potrebno. Dejansko potrebo in koristi ugotovi referent za sadjarstvo ali sreski kmetijski referent, oziroma od kraljevske banske uprave pooblašteni strokovnjak. V posameznih krajih imajo korporacije prednost za podporo pred privatniki. Privatnikom se daje podpora le za vzorne naprave kot vzornim sadnim gospodarjem. Podpora se izplača proti ugotovitvi, da je nabavka res izvršena, odnosno gradba izvršena tako, da odgovarja namenu. Višina podpore se izmerja v iznosu od 1/3 celokupnih dokazanih nabavnih stroškov.

Potrjena izdaja v gornje namene ali dobavitelj, ali županstvo in nato po potrebi nabavke, oziroma zgradbo oceni referent za sadjarstvo pri kraljevski banski upravi, ali pristojni sreski kmetijski referent, oziroma od kraljevske banske uprave pooblašteni strokovnjak. Privatnik, ki je deležen podpore, se mora pred prejemom podpore zavezati, da bo stavil na razpolago inventar, oziroma zgradbe, tudi sosedom proti primerni odškodnini in njihovem jamstvu za odškodnino za morebitno poškodbo predmetov. Zaveza se glasi: Podpisani (ime in priimek, poklic) ... iz (kraj, hišna številka) ... občina (ime občine) ... pošta (ime pošte) ... srez (ime sresa) ... potrjujem prejem pravilnika o podeljevanju podpora za sadjarske nabavke in zgradbe in se zavežem, da bom dal na razpolago s podporo kraljevske banske uprave dravske banovine v Ljubljani nabavljeni predmet (ime predmeta, oziroma zgradbe) ... proti primerni odškodnini tudi sosedom, če mi obenem jamčijo za odškodnino za morebitno večjo poškodbo predmeta. V slučaju spora odloča o višini odškodnine občinski kmetijski odbor.

Otvoritev nove gremijalne trgovske šole

Borba za slovensko gremijalno trgovsko šolo pod Avstrijo

Ljubljana, 24. septembra. V ponedeljek 29. t. m. ob 2. popoldne bodo primerno svečano otvorili gremijalno trgovsko šolo v novem poslopiju, ki je prižidek Trgovskega doma ob Simon Gregorčičevi ulici. Gremijalna trgovska šola je od leta 1908 do danes živela gostoljubnost ljubljanske občine ter je bila nastanjena v mestni I. deški osnovni šoli na Ledini.

Pred letom 1908 se je gremijalna šola, ki obstoja že nad 70 let, nahajala v nekdanji Mahrove trgovski šoli na Kerkovem trgu. Vse do leta 1908 je bil v šoli učni jezik izključno nemški. Sloveščino so poučevali le v toliko, kolikor so to zahtevali interesi trgovstva. Slovenski je bil tudi verouk. Vsi drugi predmeti so se poučevali nemško. Po tragičnih septembrskih dogodkih leta 1908 so učitelji te šole med poukom psvali slovenske trgovske vajence z najrazličnejšimi psovskami, kar je na neki konferenci ljubljanskih trgovcev priznal sam vodja Mahrove trgovske šole.

Takratni ljubljanski župan g. Ivan Hribar je po 20. septembru prišel z akcijo, da se uvede v šolo slovenščina kot učni jezik. Njegovo akcijo so podpirali mnogi odlični ljubljanski trgovci ter se je g. županu kljub ostrim zahrbtnim intrigam takratnih političnih voditeljev ljubljanskih Nemcev naposled posrečilo, da se je »nemška« gremijalna trgovska šola spremenila v »slovensko«. Ker je bila preje šola namenečena pri Mahru, so se Nemci maščevali na ta način, da je lastnik Mahrove hiše šoli odpovedal vse učilnice. Župan pa je izposloval, da se je šola preselila na Ledino.

Nova gremijalna šola je opremljena z vsemi modernimi pripomočki ter je za odrasle trgovske vajence in vajenke tudi primerno adaptirana.

Tragična smrt industrijalca Ivana Ladstätterja

Kakor smo že poročali, se je v nedeljo smrtno ponesrečil v Budimpešti industrijalec iz Domžal g. Ivan Ladstätter. Peljal se je z bratrančema Fricom in Pavlom, ko se je pripetila nesreča.

Ivan Ladstätter je bil solastnik domžalske tovarne slamninkov in klubov Ladstätter in sinovi. Bratranec Fric je bil šef tvrdke Girardi in Ladstätter v Florenci, Pavel pa tvrdke Ladstätter v Budimpešti. Ivan je bil edini sin. Za njim žalujeta oče in mati ter sestre, ki so zve dele o bratovi tragični smrti iz časopisov.

Pokojni Ivan je bil rojen leta 1882 v Domžalah. Po srednji šoli je študiral akademijo v Švici, potem je pa mnogo potoval po svetu in si pridobil veliko strokovno izobrazbo. Povzdignil je tovarno v Domžalah med prve obrate te vrste v naši državi. Naj v miru počiva! Žalujemo naše sožalje.

Gibanje obrtništva v marenberškem okraju

V marenberškem okraju je 92 gostilničarjev. Obrtništvo v Dravski dolini se je začelo v zadnjem času prav živahno gibati. V nedeljo dne 7. t. m. je imelo obrtno društvo v Dravogradu svoj občni zbor, dne 24. preteklega meseca je imela svoj redni občni zbor skupna obrtna zadruga v Marenbergu pri g. Zgermu v Vuhredu. To nedeljo, dne 14. t. m. pa so zborovali gostilničarji marenberškega okraja v Vuzenici v gostilni Lobenstein.

Gostilničarji marenberškega okraja, ki so dosedaj še včlanjeni pri skupni obrtni zadrugi v Marenbergu, so na tem zborovanju, katerega so se udeležili starosta gostilničarjev zvezni načelnik g. Postl iz Maribora ter tajnik zveze gostilničarskih društev iz Maribora, načelnik zadruge gostilničarjev za Maribor-okolica gosp. Hole ter tajnik te zadruge, so sklenili, da se pridružijo zadrugi gostilničarjev za Maribor-okolica, ker ne kaže, da bi bili včlanjeni še nadalje pri skupni obrtni zadrugi v Marenbergu z ozirom na posebne interese, ki jih gotovo imajo gostilničarji v novejšem času, in ki jih ločijo povsem od drugih obrtnikov, s katerimi so bili dosedaj v skupni zadrugi. Ker je gostilničarjev v marenberškem okraju le 92, jih je premalo, da bi osnovali lastno gostilničarsko zadrugo.

Glede na boljše prometne zveze in gospodarske stike z Mariborom ter glede na boljši stik s centralo, je primernejše, da se gostilničarji tega okraja priključijo sosednji gostilničarski zadrugi za Maribor-okolica in ne gostilničarski zadrugi v Prevaljah.

Avto povozil otroka in ga vlekel po cesti

Težka avtomobilska nesreča v Starem trgu pri Ložu

Stari trg, 24. septembra. Danes okoli 9. ure dopoldne se je primerila pri Rozinovi žagi na cesti med Starim trgov in Pudobom težka avtomobilska nesreča.

Šofer nekega uglednega ljublj. potnika je vozil iz Starega trga proti Pudobu po kupčijskih poslih. Teren v bližini Rozinove žage pa je tak, da se šoferju, če ni izredno previden in če ne pozna ceste, prav lahko pripeti nesreča. Ob cesti stoji namreč velik hlev, ki zakriva pogled na cesto proti Pudobu. Šofer je vozil hitro ter ni opazil, kako je izza hleva skočil otrok čevljarja Ivana Nelca p. d. Lekana na cesto.

Avtomobil je otroka podrl in vlekel kakih 36 metrov seboj po cesti.

Šofer, ki ga ne zadene nobena krivda, je nezvestnega otroka naložil na svoj avtomobil ter ga odpeljal v Lož k zdravniku dr. Raznožniku. Ta je nudil ponesrečenemu otroku prvo zdravniško pomoč ter ga obvezal. Ker so bile poškodbe zelo težkega značaja, so obvestili ljubljansko rešilno postajo, da pride z rešilnim avtom po ponesrečenega otroka. Rešilni avto

je prispel ob 4:30 v Lož in odpeljal otroka v Ljubljano.

Ob 7. uri zvečer je ljubljanski rešilni avto pripeljal v bolnico pri Rozinovi žagi ponesrečenega otroka čevljarkega mojstra Ivana Nelca 6-letnega Franceta, ki ga je avto, kakor smo že gori poročali, povozil. Deček je dobil težke poškodbe po glavi in po životu, kakor tudi notranje poškodbe. Je popolnoma nezavesten ter je njegovo stanje zelo kritično.

Detektiv izsledil zaklad porcelana

Na Prulah pri barakah so izkopali zaboj dragocenega najbrž ukradenega porcelana — Senzacionalna aretacija 4 peresne detelje

Ljubljana, 24. septembra.

Mlademu detektivu L. se je po dolgih poizvedovanjih in zasledovanjih danes posrečilo, da je izkopal pri barakah na Prulah velik zaboj prav dragocene porcelanaste in druge posode. Že preje je izvršil v neki baraki na Prulah temeljito hišno preiskavo, ki je ostala brezuspešna. Danes dopoldne se je zopet napotil v barako ter začel preiskovati tudi bližnje okolice, zlasti mesto na nabrežju Ljubljane, kjer raste fižol in salata. Imel je danes srečo. Odkril je zakopan zaklad porcelana. Med fižolovimi preklami in pod salato je bil zakopan 45 cm širok in 70 cm dolg zaboj. Dvignili so ga in odprli. Notri je bil skrbno shranjen izredno lep porcelan, zlasti celokupna namizna garnitura raznih krožnikov in vrčkov, kakor tudi okoli 10 lepih belih posod z medenimi pokrivali, ki jih rabijo gospodinjice za shranjevanje raznih dišav, čaja, kakaoa in sladkorja. V zaboji je bilo 44 komadov porcelana, katerega vrednost še niso po izvedenih precehili. Predstavlja pač vrednost nad 2000 Din.

Čevljar, ki se je »obesil«, pred sodniki

Uboj v Ptujski gori — 10 mesecev strogega zaporja za »bivšega obešenca«

Maribor, 24. septembra.

Petinsitridesetletni čevljar Andrej Korošec iz Ptujске gore je star znanec sodnih zaporov, v katerih je doslej bival več ali manj časa že petnajstkrat. Ker je dober delavec, ga imajo radi in so se v kazniščnici tudi danes bali, da ne bo obsojen zaradi umora posestniškega sina Ivana Rouška iz Ptujске gore dne 27. julija letošnjega leta.

S čevljariskim nožem v trebuh.

Omenjenega dne so ptujskogorski fantje popivali v neki tamkajšnji gostilni in med njimi je bil kot star samec tudi Andrej Korošec. Večer so prebili v bratski slogi, ko so pa gostilno zapustili, so se — nihče ne vé zakaj — med seboj spili. Posesniški sin Ivan Roušek je zgrabil čevljarja Andreja Korošca in ga vrgel na tla, ta pa se je urno in spretno pobral in je pričel bežati. Roušek ga še ni pustil, tekkel je za njim in ga že skoraj dohitel, ko je Korošec v strahu za svoje življenje potegnil čevljarjski nož in ž njim na slepo sunil nazaj. Ta sunek je pa bil usoden, kajti nož je zadel Rouška v bližino trebuha. Iz te same po sebi lahke poškodbe je nastalo zastrupljenje krvi in Ivan Roušek je naslednjega dne umrl.

Nevesta spozna svojega »obešenega« ženina.

Andrej Korošec je bil kmalu nato aretiran in danes je prišel pod obtožbo uboja pred tročlanski senat tukajšnjega okrožnega sodišča. Senatu je predsedoval višji sodni svetnik Zemljič, votirala pa sta gg. Kolšek in dr. Ažman. Obtožnico je zastopal tožitelj dr. Hojnik, obtoženca pa odvetnik dr. Reisman. Korošev zagovor se je z obtožnico strinjal in tako so izpovedale tudi priče, med njimi sam brat pokojnega Ivana Rouška, zato je bil Andrej Korošec obsojen samo na 10 mesecev strogega zaporja.

Pri današnji razpravi pa se je dogodila še druga epizoda, ki je nad vse komična. V raz-

pravno dvorano je prišla tudi bivša Koroščeva nevesta. Slišala je, da pride pred sodnike Andrej Korošec, in čeprav je bila prepričana, da je njen pravi Andrej že davno mrtev, je bila vseeno radovedna na njegovega soimenjaka. Tembolj je bila tedaj presenečena, ko je opazila, da je Andrej Korošec, ki sedi na zatožni klopi, zares njen pravi bivši ženin Andrej Korošec.

Obešenca je podtaknil svoje ime.

In tako je prišlo do razrešitve uganke zagonetne smrti Andreja Korošca. Lansko leto nekoč se je Andrej po svoji navadi zopet odpravil po svetu. Šel je zamišljen po cesti, ki vodi iz Maribora po Dravski dolini in je naenkrat obstal. V bližnjem gozdu je na veji visel obešenec. In tedaj se je v Andreju Korošcu porodila čudna nakana. Stopil je k obešencu, mu iz žepa vzel dokumente ter mu vanj vtaknil svoje. Tako je z dokumenti obešenca kot nov človek odšel preko meje v Avstrijo, kjer so pa spoznali, da ni tisti, katerega dokumente ima, in ga zato zaprli.

Ko so za Korošcem našli še druge obešence v gozdu in ga pregledali, so seveda po dokumentih ugotovili, da je — Andrej Korošec. In so ga kot Andreja pokopali, časopisi so o tem poročali, njegova nevesta je pa plačala še mašo zadušnico za njegovo dušo, pretočila obilo solz in se le težko potolažila.

Danes pa je Andreja spet našla živega in zdravega na tem svetu in celo na zatožni klopi. Veliko je bilo njeno začudenje, a obilo je bilo tudi smeha tistih, ki so izvedeli za to prezanimivo zgodbo čevljarja Andreja Korošca, obešenca, ki je bil danes obsojen na — deset mesecev

Težka železniška nesreča na Jesenicah

Lokomotiva je težko poškodovala 26-letnega delavca

Jesenice, 24. septembra.

Danes okoli 1. popoldne se je primerila na železniški progi Jesenice-Hrušica težka železniška nesreča.

Na jeseniškem kolodvoru kot progovni delavci zaposleni 26-letni samski delavec Valentin Polko je danes po končanem delu okoli 1. ure odšel z Jesenice proti domu. Šel je po sredi proge. V zadnjem trenutku je šele opazil, da za njim prihaja potniški vlak, ki vozi na Podroško. Skušal je naglo skočiti na stran, toda lokomotiva ga je prišla in butnila naravnost v desno stran glave. Padel je nezavesten na tla. Sunek je bil tako silen v obraz, da mu je zmečkal čeljust in prebil desno stran lobanje. Nezvestnega so pozneje našli delavci na progi ter ga prenesli na Jesenice in od tam s prvim vlakom odpeljali v Ljubljano, kamor je prispel okoli petih popoldne.

Stanje ponesrečenega železniškega delavca je zelo resno. Prvo pomoč mu je nudil na Jesenicah zdravnik dr. Kogoj.

Zahtevajte »Jugoslovana«

v vseh gostilnah, restavracijah, hotelih, kavarnah, brivnicah ter sploh v vseh čakalnicah.

Kultura

Ljubljanski Zvon. Sedmo številko Zvona uvaja članek St. Lebnja *Apokaliptični idealizem*, v katerem pisec stvarno, brez patosa zavrže senzacionalni uvodnik zadnjega Doma in Sveta (dr. St. Vurnik, K. problemu sodobne kulturnosti). Nerodno pri tej diskusiji je samo, da se je na koncu ponovno spet začrtala samo tradicionalna zarez, da med svobodomiselnostjo in katolištvom, zarez, ki umetniških in kulturnih vrednot vendar ne more ločiti v pozitivne in negativne. — Med leposlovjem prinaša Zvon novo delo Juša Kozaka *Leti angel*, ki je lepa psihološka črta iz otroškega življenja, Jarčev roman *Novo mesto*, — Snuderlovo dramo *Rajska pica* — vse te stvari se nadaljujejo — in pa iz Kosovelove zapuščine tri sonete *Ona* in *Ovirskove Jesenske terčine*. Anton Šodnjak je prispel jubilejno študijo o velikem poljskem pesniku Janu Kochanovskem. Med književnimi poročili je zlasti zanimiva Vidmarjeva ocena Grumovega Dogodka v mestu Gogi; svojo obširno analizo zaključuje Vidmar: »Grumovo delo ni močno in veliko po svoji človečnosti, ni povsem dogodno, niti ni resnično osebnost. V njegovih osnovah žive poleg iskrenega življenjskega čustva tudi prevzete in tuje, ne še pri-svojene prvine. Toda... artistično je pomemben in zanimiv pojav v našem današnjem slovstvu. Poleg Preglja je Grum v objektivnih oblikah najodločnejši in najizrazitejši iskalec in stvaritelj novega sloga. Delo obeta dramatika, nekateri prizori pa tudi resničnega čarodajca, ki je zadnji obraz umetništva. Na koncuprinaša Zvon še

Stanka Bunca zapiske o slovenski pisavi, Ovirskove Glose in Lebnovo poročilo o zadevi slovstva, kritike in obitvstva v Italiji, o zadevi, ki je hudo aktualna tudi pri nas.

Začetek gledališke sezone. V sredo dne 1. oktobra se odpre dramska sezona z vprizoritvijo Shakespearejevega Sna kresne noči v šestvi režiji. Snu bo dne 2. oktobra sledila premijera slovenske novitve — Snuderlove Rajske ptice v Skrbniškovi režiji. Nadaljnje dramske novosti bodo: Andrejev, Mladoletje (predelani Dnevi našega življenja, režira ravnatelj Golja, premijera 8. oktobra), Leskovec, Kraljična Havis (režira Lipah, premijera 11. oktobra) in Schiller, Razbojniki (režira Šest, premijera 15. oktobra). Poleg tega se pripravljata veseloigra Nalivno pero Penkala, delo znanega madžarskega komediografa Ladislava Fodorja. — Uredništvo Gledališkega lista je letos prevzel ravnatelj drame Pavel Golja, ki si bo med drugim tudi intenzivno prizadeval, navezati intenzivne neposredne stike z diletantskimi gledališkimi odri po deželi, katerim bo matično slovensko gledališče v vseh ozirih šlo na roko.

Narodno gledališče v Mariboru končuje s pripravi ter odpre sezono v sredo 1. septembra. Ob tej priliki bo premijera Shakespearejeve komedije: »Sen kresne noči« v režiji g. Jožeta Koviča. Nadalje se pripravljata v drami najnovejša Nušičeva šaloigra »Gospa ministrovka« v režiji g. Koviča ter pretresljiva drama angleškega pisatelja Maughama iz poveljnega življenja, »Sveti plamen«, v režiji g. Skrbniška. V opereti se pripravljata za otvoritev glasbene sezone dramatična in velezabavna Szirmajeva opereta »Aleksandra« in »Kateri bo prvi nastopil kot pevec in režiser angažirani bivši prvaki beograjske operete g. Djuka

Truhovič. Kot druga glasbena premijera se študira na novo Leharjeva divna opereta »Škrjančkov gaj« istotako v režiji g. Truhoviča. Interesente za gledališki abonma vabimo, da se čimprej javijo pri gledališki blagajni. Rok za nove prijave poteče v četrtek 25. t. m.

Zagrebške Novosti o ljubljanskem gledališču. V sredo so Novosti objavile intervjuje svojega ljubljanskega literarnega sodelavca L. Z. z intendantom našega gledališča in z ravnateljem opere in drame. Intendant Oton Župančič je med drugim dejal: »Nam bi bilo ljubo, da bi zagrebško in beograjsko gledališče prihajalo k nam gostovat. Za beograjsko je to težje, ker so veliki stroški, zagrebčani pa so bliže. V operi že obstoji sodelovanje — Vičar, Kunčeva, Križaj, Šimenc gostujejo v vseh treh gledališčih. — Velike težave imamo z denarno stranjo, ker nam je novi budžet odzvel 100.000 Din, kaj pa šele da bi nam 500.000 dodal. Veliko upanje imamo še v podporo banovine. Zagrebško gledališče je dobilo od svoje banovine 1 milijon dinarjev, posebno podporo pa še od mesta.

Zlata knjiga za mladino. V Beogradu je izšel prvi vezek Zlatne knjige za mladež, ki jo ureja in izdaja Z. Vukadinović, urednik otroške priloge Politike. Prvi zvezek je posvečen kraljeviču Marku in prinaša vrsto pesmic in pripovedk o tem narodnem heroju, ki jih je uspelo ilustrirati Vladimir Žedrinski; zvezek pa prinaša še pestro prilogo pesmi, ugank, iger itd. Zlata knjiga za mladež je lepo opremljena, obsega 160 strani, je zamišljena v 10 zvezkih in stane samo 90— Din. Naroči se: Z. Vukadinović, ulica Stevana Sremca 9, Beograd.

Dnevne vesti

— Sprejemi pri banu. V petek, dne 26. t. m. ban Dravske banovine g. inž. Sernee zaradi službene odsotnosti ne bo sprejemal strank.

— Živinorejske razstave v Kranjskem kraju. Na sejmišču v Kranju se vrši v soboto 11. oktobra 1930 velika zadružna živinorejska razstava s premovanjem. Na razstavo bo prignana zadružna živina iz področja živinorejskih zadrug v Žabnici, Predosljah, Naklem, Šenčurju, Smledniku, Vogljah, Cerkljah, Trsteniku, Olševku in Stražišču. Enaka razstava se vrši v soboto 18. oktobra t. l. v Selcih nad Škofjo Loko za zadružno živino tamošnje zadruge. Obe razstavi bosta nedvomno prav zanimivi in poučni, zato je želeli, da ju posetijo živinorejci v čim večjem številu.

— Knjigi »Fantič« in »Prepevajte« sta skoro razprodani. Vsake knjige je v zalogi le še okoli 75 izvodov. Ker se v dolednem času najbrž ne bosta ponatisnili, kajti obeh skupaj je prodanih 20.000 izvodov, priporoča Sveta vojska v Ljubljani, Kemenskega ul. 38, naj si reflektanti obe pravočasno omislijo. Knjigi »Pojte« in »Slovenko dekle« pa bosta predvidoma razprodani tudi do Božiča.

— »Romanc«. Zaradi preureditve »Romana« o priliki njegove obletnice, ki bo drugi teden, izide 39. številka »Romana« namestu danes šteje v soboto.

— Tečaj za kapunjenje. Perutninarški odsek kmetijske družbe je priredil dne 26. avgusta in 20. septembra tečaj za kapunjenje perotine v valilni centrali tega odseka, Linhartova ulica 9, pod vodstvom predsednika tega odseka g. J. Seherja, ki je izvršil operacije in demonstriral orodje za kapunjenje po metodi prof. P. Collignona. Zanimanje za te tečaje je splošno. Obiskali so med drugim tečaje zainteresirani iz najbolj oddaljenih krajev naše banovine. Prijavilo se je toliko frekventantov, da mora napraviti odsek še nadaljnje tečaje. Da imajo kurzi popoln uspeh, kaže dejstvo, da so mnogi frekventanti prvega tečaja pokazali pri drugem tečaju vse spretnosti, ki jih operater potrebuje.

— A. Črničev, Petdelna računica za osnovne šole, I. in II. del (ločena kakor doslej). Banovinska založba šolskih knjig in učil v Ljubljani pripravlja novo izdajo gornjih dveh knjig, po katerih je bilo že delj časa stalno povpraševanje. Knjigi, prilagojeni novemu učnemu načrtu, je pregledal že tudi Glavni prosvetni svet; nista pa odobreni kot učni knjigi, ker se po učnem načrtu v I. in II. razredu osnovnih šol ne sme razen čitanke rabiti nobena druga knjiga pri pouku v šoli. Prav dobro pa bosta računica služili učencem kot pomožni knjigi doma. Praksa je pokazala, da sta knjigi brezpopojno potrebni. Zato se je Založba odločila za novo izdajo. Knjigi se tiskata v tiskarni Merkur. Obe knjigi bosta na razpolago oktobra meseca t. l., založnica pa sprejema naročila že sedaj.

— Fr. Marolt, 15 slovenskih ljudskih pesmi. V založbi Akademskoga pevskega zbora je izšla nova zbirka ljudskih pesmi za moški zbor. Kljub pestri in bogati vsebini je cena izvodu le 20 Din. Ob tej priliki opozarjamo vse zbere, da je po avtorskem pravu vsako razmnoževanje nedopustno. Dobi se v vseh ljubljanskih knjigarnah, lahko pa se naroči pismeno tudi direktno pri Akademskem pevskem zboru. Zbirko kar najlepše priporočamo radi njene svojevrstne priredbe. 480

— Volna, lombaž, nogavice in pletenine v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Zidovska ulica 4 in Stari trg 12. —166

— Dva zvočna filma v hrvaščini. Nedavno se je v Zagrebu mudil direktor filmskega podjetja »Paramount« ki je angažiral za film dva naša igralca. Pri tej priliki je tudi izjavil, da namerava njegovo podjetje v kratkem s snemanjem dveh zvočnih filmov v hrvaščini. Razen tega bo podjetje povabilo sposobne igralce iz Sarajeva, Splita in Ljubljane, da sodelujejo v krajših zvočnih filmih.

— Še o tajinstveni smrti Elfride Mihalko. Beograjska policija išče zdaj Elfridino torbico, s katero je odšla z doma usodnega dne. Iskala jo je ob obrežju Donave, kjer so našli Mihalko mrtvo, toda niso je našli. Še vedno ni odgovora na vprašanje: Kdo je tajinstveni zločinec Elfride Mihalko. Na dan pred sestankom je Elfrida govorila z nekim študentom iz Pančeva. Policija išče tudi tega. Baje je zdaj v Ljubljani, po drugi verziji pa je odšel že v inozemstvo. Elfrida je neki prijateljici izjavila, da ga mora videti še enkrat, četudi jo stane življenje. Naslednji dan je izginila. Zasliali so tudi nekega šoferja, ki se je z Elfrido seznanil pri kopanju. Ta je izjavil, da bi ubil rajši ženo, če bi imel namen koga ubiti, kajti zapravila mu je vse premoženje.

— Oprostitev beograjskega apostola stradanja. Še preden je svet spoznal Zeileasa in njegove učence, se je pojavil v Beogradu Rus Suvorin, ki je postal pravcati »apostol stradanja«. Pridigal je novo vero stradanja, češ, da je mogoče s stradanjem ozdraviti najtežje znane in neznane bolezni. Našli so se mnogi, ki so verovali v njegove nauke, med njimi celo neki beograjski zdravnik. Neka njegova pacientka K. Korunović je pa po Suvorinovi kuri umrla. Beograjska zdravniška zbornica ga je zato ogradila. Te dni se je vršila proti Suvorinu razprava. Bil je popolnoma oproščen, ker je dokazal, da Krunovićeva ni umrla zaradi stradanja.

— Fatalna ženska, ki je usmrtila že tri moške. V Sidu je prišlo pred dnevi do krvave družinske tragedije, ki je razburila vse prebivalce. Ugleden in bogat seljak Djordje Kovačević je ubil svojega zeta Savo Milinkovića zaradi lepe

in mlade Katinice, žene umorjenega Malinkovića. Katinica je prav fatalna ženska. Spravila je v grob v dveh letih kar tri moške. Najprvo svojega očeta, ki se je usmrtil zaradi nje, potem nekega narednika, ki se je v njo zaljubil in se nato ustrelil, ter zdaj svojega moža, katerega je zaradi nje umoril tast.

— Pomiloščenje na dosmrtno ječo obsojenega. Lani je neki Todor Zarković umoril svojo mater Todoru v neki vasi pri Štipu. Zakopal jo je v kleti in zapravlil denar, ki ga je mati hranila za stara leta. Zločinca so pa kmalu prišli in ga obsodili na smrt. V zaporu je pa Zarković pred izvršitvijo obsodbe umrl. Kot soudeleženec je bil obsojen na doživljensko ječo neki Sanda Salamonović. Te dni so ponovno obravnavali njegovo krivdo in spoznali, da je nedolžen. Sando je takoj zapustil zapore z besedami: Še je pravica na svetu!

— Zagonetna smrt neznanke. V mestno kopališče v Novem Sadu je prišla v torek neka ženska. Kupila je listek za kadno kopel in se zaprla v kabino. Ker je ni bilo po dveh urah na spregled, so s silo odprli vrata kopalnice in jo našli mrtvo na divanu. Obdukcija trupla bo pokazala, ali je neznanke zadela kap, ali se je sama usmrtila. Policija poizveduje, kdo je neznanca.

— Smrt pod konjskimi kopiti. Na poti iz Kraljeva v Gornji Milanovac se je pripetila nesreča, pri kateri je izgubil življenje 65-letni kmet Milisav Milinović. Ko se je vračal iz Kraljeva domov, ga je srečal neki voznik, ki je vozil tako neprevidno, da ga je podrli na tla. Starec je obležal pod konji, brezsrčni voznik je pa pogljal in pustil kmeta, da je umrl na cesti.

— Avtomobilska nesreča pri Jablanici. Na poti iz Mostarja v Sarajevo pri Jablanici se je prevrnil neki avto s potniki v 150 m globok prepad. Lastnik avtomobila fabrikant Arifović iz Sarajeva je težko poškodovan in ni upanja, da bo okreval. Njegov prijatelj ima zlomljene vse ude. Vse ponesrečence so odpeljali v sarajevsko bolnico.

— Vreme. Že tretji dan traja v Dravski banovini lepo jesensko vreme. V torek je deževalo v Zagrebu, Beogradu, Sarajevu in Skoplju. Močni nalivi so bili v južni Srbiji, kjer je padlo do 15 mm dežja. V Ljubljani in okolici ter sploh v Dravski banovini je bilo včeraj dopoldne prav prijetno toplo, a popoldne je bilo močno vetrovno. Barometer se še vedno dviga. Barometersko stanje je včeraj v državi variralo med 758,2 (Split) in 766,4 (Maribor). Včeraj je ob 7. barometer kazal: Ljubljana 766,2, Maribor 766,4, Zagreb 765,6, Beograd 761,3, Skopje 758,7, Sarajevo 762,1, Split 758,2, Rab 761,8 in Vis 758,9. Jutranja temperatura se je včeraj splošno gibala med 10 (Ljubljana) in 21 (Kumbor). Termometer je včeraj ob 7. kazal: Ljubljana 10, Maribor 12, Zagreb 14, Beograd 12, Skopje 14, Sarajevo 10, Kumbor 21, Split 18, Rab 17 in Vis 14. Oblačnost je v Ljubljani iznašala 1, a v Mariboru 2, drugod pa 6 do 10. Splošno je bilo mirno. V Ljubljani je bila včeraj najvišja temperatura 19,6 C, a najnižja 8,8 C.

Moste se modernizirajo

Naša občina, ki leži na periferiji Ljubljane in je takorekoč sestavni del bodoče velike Ljubljane na njenem severovzhodnem delu, naglih korakov hiti za modernizacijo ostalih Ljubljani že inkorporiranih delov. V tem poletju se je občinska uprava lotila kanalizacijskega dela po vseh cestah Vodmata, Sela in Zelenejame, katero delo izvršuje znana tvrdka ing. Dukić in

drug. S tem bo ustrezno davni želji vseh hišnih posestnikov, kot tudi ostalega prebivalstva, kajti odpomagano bo vsakršni nesnagi in pa pomanjkljivemu odtoku vode in slučaju deževja, tako da se nam v bodoče ni treba bati mlakuž in potokov po cestah.

Poleg tega pa je občina poskrbela tudi, da v bodoče ne bomo več požirali oblakov prahu po cestah naše občine, kjer je avtomobilski promet dokaj razvit, kajti občinska uprava je nabavila moderen škroplilni avtomobil. Škroplilni avto, ki je prvi domači izdelek, odgovarja vsem potrebam in funkcionira brezhibno. Vsa čast domači tvrdki Žužek in Strojnim tovarnam in

Ljubljana

Četrtek, 25. septembra 1930., Kleofa. Pravoslavlji: 12. septembra, Uroš.

Nočno službo imata lekarni Sušnik na Marjinem trgu in Kuralt na Gosposvetski cesti.

■ Izprememba pri ljubljanskem deželnem sodišču. Pri ljubljanskem deželnem in državnem tožilstvu se je ustanovilo še 4. mesto preiskovalnega sodnika. Na to mesto je imenovan dosedanj okrajni sodnik dr. Ernest Kobe iz Kranja. Svoje mesto nastopi že 1. oktobra t. l. Novi preiskovalni sodnik bo uradoval v sobi št. 82 južne palače.

■ Manjšinska šola v Ljubljani. Na deški osnovni šoli na Grabni se nahaja tudi manjšinska šola pod vodstvom g. I. Dimnika. Šola, katere obisk je določen na 6 let, šteje letos 46 učencev in učenk. V prvi razred se je vpisalo 13 učencev in učenk.

■ Osnovne šole. Na vseh ljubljanskih osnovnih šolah, deških in dekliških je letos 4047 učencev in učenk. V prvi razred se je letos vpisalo 844 učencev in učenk.

■ Vpisovanje učencev vajencev obrtne-nadaljevalne šole za stavbne obrte v Ljubljani »Grabenc« se vrši v nedeljo, to je 28. t. m. v času od 9. do 12. dopoldne. Vse podrobnosti so razvidne iz razglasa na razglasni deski. — Upravnik.

■ Vpisovanje v plesne tečaje in tečaje za ritmično gimnastiko kulturnega društva »Atema« se vrši danes, v četrtek v beli dvorani hotela Uniona od 18. do pol 20. ure.

■ Mestna zastavljavnica bo imela redni dražbi za v februarju 1930 zastavljene dragocenosti, zlatino, srebrnino in dragulje, dne 6. oktobra 1930 za efekte — perilo, stroji itd. pa 13. oktobra 1930, vsakokrat ob 15. uri v uradnem prostoru na Poljanski cesti št. 15.

■ Dravska župa skavtov in planink v Ljubljani javlja, da se vrši njena redna letna skupščina dne 28. t. m. ob 10. uri dopoldne v mali dvorani hotela Union v Ljubljani. Vabljeni vsi prijatelji skavtizma!

■ Vsi lastniki navadnih koles (biciklov), ki stanujejo v okolišju uprave policije v Ljubljani, se pozivljajo, da prijavijo najkasneje do 10. oktobra 1930 svoja kolesa na najbližji varnostni stražnici. Navesti je treba ime, poklic in natančen naslov lastnika, znamko in tovarniško številko kolesa ter dan nabave kolesa.

■ Vse ljubljanske pevce, ki bodo sodelovali pri proslavi 10-letnice koroškega plebscista 10. oktobra, obveščamo, da dobe potrebne note brezplačno v petek 26. t. m. med 18. in 19. uro v sobi št. 6, poslopje Glasbene Matice, Vegova ulica. Skupne vaje za ta nastop se vrše 8. oktobra za moške, 9. oktobra za mešane zборе, vsakokrat ob 20. uri v dvorani Glasbene Matice. — Hubadova župa.

■ Violinski koncert virtuozu Karla Rupla. V petek 3. oktobra nastopi violinski virtuoz Karel Rupel po vseh svojih končanih študijah prvokrat pred našim občinstvom na samostojnem koncertu.

■ Ljubljanski sadni trg. Na današnjem tedenskem sadnem trgu je bilo razmeroma malo sad-

ja. Na trg so prinesle grozdje le Belokranjce, zlasti iz Metlike. Izabelo, kraljevino in drugo grozdje so kmalu prodale. Cene so bile 5 do 8 Din. Hrušk ni bilo na trgu, ker je bilo letos slaba letina za hruške. Vzrok je pa tudi ta, da so vse boljše hruške pokupili trgovci s sadjem. Domačih jabolk je bilo razmeroma malo. Prodajala so se od 8 do 7 Din kg po kakovosti. Na trgu so bile zadnje češplje po 4 Din kg. Neka kmetica je prinesla košaro svežih orehov, ki jih je mahoma prodala po 7 Din kg. Druga kmetica je prinesla poslednje brusnice, ki so bile po 10 Din kg.

■ Gobe na ljubljanskem trgu. Na večeršnjem trgu je bila ogromna množina lepih jesenskih gob, zlasti jurčkov. V dveh vrstah so kmetice postavile velike in male košare gob, ki jih je bilo gotovo nad 100 kg. Tržno nadzorstvo je zaplenilo okoli 20 kg slabih, črvivih gob. Merico jurčkov so sprva kmetice ponujale po 5 Din, a pozneje so se zadovoljile s 4 Din. Gobe so bile v eni uri prodane. Sezona za gobe se bliža koncu.

■ Stanovanjske odpovedi v Ljubljani. Avgusta meseca stanovanjskih odpovedi pri okrajnem sodišču ni bilo dosti. Odpovedali so sodno koli 10 strankam. Meseca septembra pa zopet prihajajo odpovedi v večjem številu na sodišče. Od 1. januarja letos pa do 24. septembra je bilo pri sodišču vloženih 979 sodnih odpovedi. Lani je bilo celotno vloženih nekaj nad 1100 odpovedi.

■ Nesreča ljubljanskega obrtnika. Samostojni ključavničarski mojster Ivan Slanovec, ki ima svojo delavnico v Gajevi ulici, rojen 1. 1892 v Mariboru, je danes popoldne stružil v delavnici na stružniku večji, okoli 15 kg težak kos železa. Ko je prišel njegovi pomočnik v delavnico, se je mojster ozrl, a nesreča je hotela, da mu je železo padlo iz rok naravnost na desno nogo. Težak kos železa mu je žmečkal tri prste na nogi. V delavnici so mu nudili prvo zdravniško pomoč, a pozneje so ga z rešilnim avtom prepekljali v javno bolnico. Njegova poškodba je težka.

■ Aretacije. Policija je od ponedeljka do večeraj opoldne aretirala 5 oseb, med njimi 3 cigane, ki so osumljeni nekega vloma na Gorenjskem in o katerih smo že poročali, dalje V. Z. zaradi nevarne grožnje svojemu bratu ter neki star berač.

■ Iz policijske kronike. Policijski upravi so bile včeraj prijavljene tri manjše tatvine. Prijavljenih je bilo 6 ponočnjakov zaradi kaljenja nočnega miru in raznih izgrediv. Policiji so bili dalje prijavljeni razni manjši prestopki avtopredpisov in cestnopolicijskega reda.

■ Tatvina kolesa. Na celovski cesti stanujočemu pekovskiemu mojstru Antonu Sašku je neznan tat z dvorišča hiše št. 66 ponoči odpeljal 1200 Din vredno, črnopleskano kolo, znamke »Dolomit«. Kolo ima balanco ravno. Tatvina je izvršena v torek od 1. do 4. zjutraj. Tat je neznan.

■ Malopriden vajenec. Dimnikarski mojster R. Kernc je prijavil policiji, da je že pred več tedni od njega pobegnul njegov vajenec H., ki se sedaj brez posla potika po mestu ter skuša pri raznih Kerncavih strankah denar inkasirati. Od raznih strank je na ta način že izvalil 655 dinarjev.

■ Male tatvine. V Zelimljah bivajočemu delavcu Antonu Zelezničarju je bil v nedeljo zvečer z obešalnika v neki gostilni na Dolenski cesti ukraden nov klobuk, vreden 250 Din. — Na Celovski cesti stanujočemu samskemu delavcu Antonu Vidoviču je neznan tat izmaknil iz suknjiča denarnico, v kateri je bilo 480 Din. Denar je bil ukraden v torek dopoldne v času, ko je bil Vidovič kot zidarski delavec zaposlen pri obnovitvenih delih Kresije v Šolskem drevo-redu.

■ Hitro je prišla do svojega kolesa. V ponedeljek popoldne je bilo dijakinja Simoni D., ko se je kopala v kopališču Ilirije, ukraden izpred kopališča njeno damsko kolo. Tat je kolo odpeljal dalje v Tivolski park. Ker je uvidel, da kolesa ne more rabiti, ga je pustil na travniku. Ko je gdč. D. čitala v listih o damskem kolesu brez lastnika, se je včeraj zglasila na policiji, kjer je najdeno kolo spoznala za svoje. Sama tatvine sploh ni prijavila, ker je računala, da si je kdo dovolil nedopustno šalo in bo kolo sam pripeljal njej nazaj. Na policiji pa je mnogo najdenih koles, katerih lastnikov ne morejo do- gnati.

Tepeni pesniki

Znana francoska umetnica Yvette Guilbert je objavila nedavno prav zanimiv spis o tem, kako so ravnali mogočnejši tega sveta v 17. stoletju in tudi še kasneje s pesniki. Ona piše:

»V raznih »kulturnih« zgodovinah dostikrat beremo, kako nesebično in kavalirsko so nekdanji francoski kralji podpirali umetnost in umetnike, zlasti pesnike. To stvar pa je treba pogledati nekoliko bližje. V 17. stoletju so imeli francoski velikaši svoje »hišne in dvorske« pesnike. Tak »dvorski pesnik« je živel skupaj s plemenito gospodo, ki ga je hranila in oblačila, vsako leto mu pa tudi plačevala prav čeden honorar.

Takrat so bili skoro vsi pesniki »lasti« kakšnega princa, vojvode, grofa ali markija. Ti pesniki so se izkazovali svoji gospodi hvalažne s tem, da so se jim laskali na vse mogoče načine v vsakem njihovem novem delu. Kovali so pesmi-prigodnice, kedar se je rodil kakšen princ, pri porokah in pri pogrebi.

Dvor, ministri, imenitni svet in ljubavnice velikašev so dajale pesnikom dovolj priložnosti za opazovanje in študiranje življenja. Politika, ljubezen in privatno življenje je dajalo dovolj gradiva za satire. »Literarni berači« so bili na najbolj smešen način organizirani. Pesnik Corneille je znal iz žepa finančnika Montaurona izvleči marsikak tolar, pesnik Lafontaine pa je plačeval svoje upnike z — verzii! Dvorski pesnik Chapelain je zapustil svoje mesto pri vojvodi Novilles-kem, ker mu je neki drugi vojvoda obljubil boljšo plačo. Boissobert, član francoske akademije, je bil v službi pri kardinalu Richelieu-u, pesnik Sarrazin pa je bil lakaj princezinje de Conti. Takih slučajev je bilo nebroj.

Takšno literarno hlapčevstvo — o, koliko je vzbujalo zavist! Pesniki so se za taka mesta kar tepli. Toda zapiski Bachaumonta in Fournala nam dokazujejo, koliko ponižanja, koliko surovih žalitev in celo klofut so morali ti reveži prenesti od svoje gospode! Vsi skupaj pa niso imeli nič proti temu, da so ravnali z njimi kot s »pesniki«, ali z drugimi besedami: da so jih pretepali s palicami!

Pesnike so pretepali njihovi gospodarji, pa tudi lakaji. Ponekod so imeli nastavljen celo posebne batinaše, ki so samo pesnike pretepali. Ti so vse ponižno požrli...

Plemenitaši, pravi Yvette Guilbert dalje, so polagoma nehali verjeti v iskrenost plačanih hvalisanc, ki so jih zlagali sestrskani pesniški plačanci, ti papirneži in paraziti, ti dvorski norci pri svečanih pojedinah in v salonih — vsaj so se ti sami med seboj imenovali »libertinci«.

Dvorski pesniki in člani francoske akademije — vsi so vedeli in spoznali, kaj je bastonada (batine po podplatih). Po podplatih jih je do-

bil pesnik Voiture-Benserade, ki je s svojimi verzii razžalil gospodično Segur, ki mu je pisala: »Gospod, v naših krogih ni nobenega pesnika, imamo pa ljudi, ki bodo znali z Vami ravnati kot s pesnikom.« (To se pravi, da bo tepen).

Batine je dobil Boissat, član akademije, Saint-Amanta pa so pretepali lakaji do smrti. Vojvoda Guise je rekel, da si ne bo mazal svojih rokavic ob pesnikih, pač pa je naročil svojemu slugi, naj jih našteje »njegovemu« pesniku sto! Batine so dobili tudi pesniki Boileau, Racine in Molière.

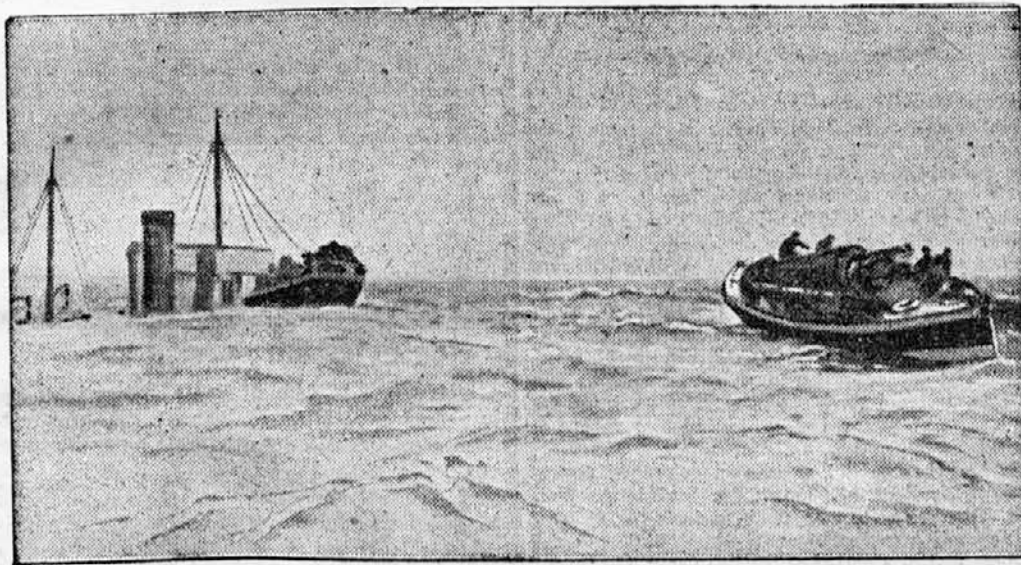
Molière je dal preteptati neki plemič do krvi, ko je spoznal samega sebe v osebi markija v Molièrovi igri »L'Ecole des Femmes«. Pesnika Sauteila je vojvodinja Bourbon oklofotala kar lastnoročno!

Svoj članek sklepa Yvette Guilbert z besedami: »Mi živimo danes v 20. stoletju. Pesniki se ne prodajajo več kraljem ali plemenitašem, toda jaz poznam več kot tri pesnike, ki žive v pomanjkanju in ki bi se dali prav radi batinati, samo če bi dobili sigurno ekzistenco.«

Nemški letalec Lusser.

Nemški letalec Lusser iz Stuttgarta se je udeležil mednarodne tekme s sportnimi letali za belgijski kraljevski pokal. V teh tekmah je Lusser že dvakrat zmagal, letos pa tretjič. S svojo tretjo zmago si je priboril krasno darilo v svojo last.

Ladja »Treport« se potaplja.

Angleški parnik »Treport« se je nedavno z vsem svojim tovorom vred potopil ob izlizu reke Temze v morje. Kapitana in moštvo so rešili rešilni čolni obrežne straže.

Poroka v avtomobilu

Znano je, da imajo Bolgari še jako razvit čut za romantiko. To pa mogoče zato, ker tam življenje ne hiti še s tako brzino naprej kakor v ostali Evropi. So pa znani tudi slučajji, ki dokazujejo, da znajo tudi Bolgari biti nagli in hitri, če je treba.

Poročnik Stajnov je bil lep in korajžen deček. Bil je sijajen kavalir in ženske so kar no-rele za njim. Stotinam deklic je zrahljal njihova srca, dokler se ni sam nesmrtno zagledal v hčerko nekega fabrikanta. A tudi on je bil dekletu všeč in vse bi bilo teklo čisto lepo in gladko, če bi ne bilo trdega očeta. Ta pa oficirjev sploh ni mogel trpeti in nikakor ni hotel dovoliti, da bi se bila njegova hčer omožila z vojakom in je hčer doma trdo zaprl, samo da zapeljivo lepega poročnika ne bi videla.

Pravi pa že star pregovor, da zaljubljeni ne poznajo ovir. Tako se je tudi tukaj za hrbotom strogega očeta razvilo živahno dopisovanje in oba mlada sta se domenila, da se bosta poročila skrivaj. Svoj načrt sta dobro pripravila. Poročnik si je preskrbel od svojega poveljnika dovoljenje za ženitev, poskrbel je tudi za potrebne priče in se dogovoril s popom v sosedni vasi glede poroke — potem pa hajdi na delo!

Dogovorjenega dne je bil oče ravno v tovarni, med tem pa je poročnik posadil svojo nevesto v avtomobil, da jo odpelje k poroki. Oba sta bila srečna in vesela.

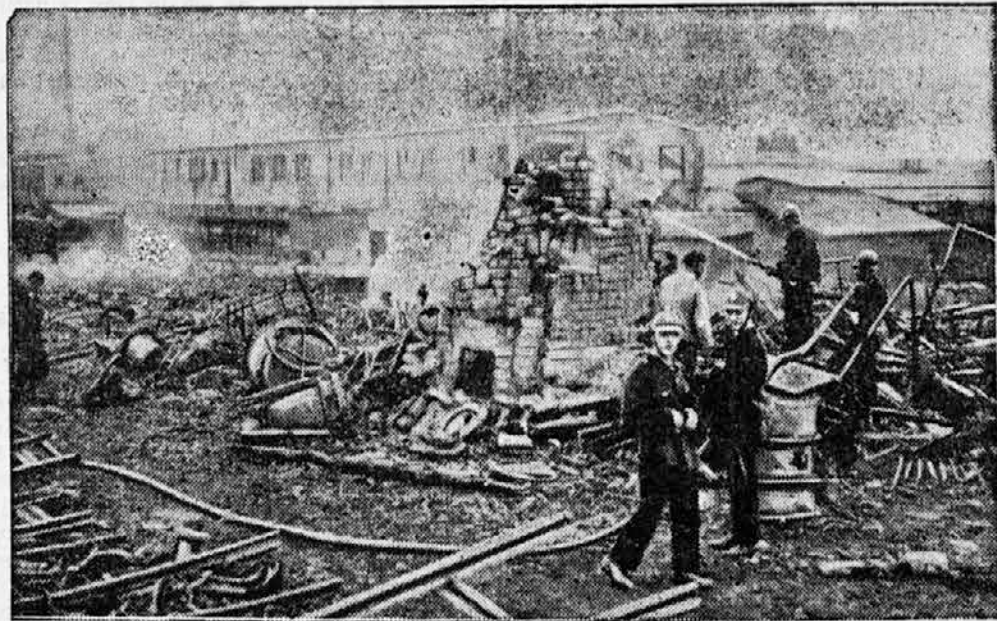
Ko pa je strogi oče opazil beg svoje hčere, je kot dober trgovec brž izračunal: avtomobil se pelje lahko samo po široki cesti, jaz jih bom prehitel. Ampak če jih dobim, bo polom!

Ženin in nevesta sta ravno čakala pred cerkvijo na poroko, ko sta zagledala jezdeca. V tem trenutku pa je poročnik hitro posadil svojo nevesto v avto, poleg nje pa še popa in z veliko brzino se je cela družba odpeljala iz vasi. Poroko je opravil svečenik kar v drvečem avtomobilu. Oče je pa obstal in gledal...

Najlepša Angležinja

Lepota angleških žen in deklet je zadeva, ki zanima vsakega Angleža in angleško javno mnenje se nikdar ne naveliča razpravljati o tem vprašanju. Tuje umetnike, ki so se ogrevali za angleški ideal lepote, so Angleži vedno sprejemali z odprtimi rokami. Na Angleškem pa ne rešujejo vprašanja o najlepši angleški ženski s tekmami in razstavami, nego Angleže dosti bolj zanima vprašanje, kateri družabni skupini pripada njihova najlepša žena, katere lepota ne bi zadivila samo njih, ampak ves svet. Nekdaj je bila kar celih 25 let ideal lepote lady Diana, o kateri so napisali cele knjige, njenih slik pa je brez števila.

Sir William Orpen, ki je slikal več lepih deklet in žen kakor vsak drug slikar in ki jako dobro pozna visoko angleško družbo, je izjavil, da najlepše ženske v Angliji v visoki družbi

Pogorišče velike tvornice.

Velika kemična tvornica, ki je last največje nemške družbe za izdelavo barv »I. G. Farbenindustrie«, je te dni pogorela. Tvornica je stala v mestu Biebrich. Smolnati prah se je vnel in eksplodiral, požar pa je uničil vse poslopje z bogato zalogo blaga vred. Požarne brambe niso mogle silnega ognja obvladati.

ni treba iskati in ravno tako tudi ne pri sijajnih porokah in tudi ne na velikih plesih. Pač pa lahko srečamo najlepšo žensko v Angliji na podzemski železnici ali pa v kaki trgovini kot prodajalko. Današnja najlepša ženska prihaja naravnost iz naroda in si navadno prav težko služi svoj kruh. Pred vojno je bilo to drugače.

Ženske iz imenitne družbe so si svojo lepoto same uničile s tem, ker so za svojo lepoto preveč skrbele. Današnje imenitne ženske v Angliji se gibljejo kot modne pupe, ne pa kot žive ženske. Na ulicah ali pa v avtobusu pa vidiš dražestne deklice, ki se ne lepotičijo in ki hodijo tako, kakor hodijo normalni ljudje. Lepota »dame« je mrtva, na njeno mesto pa stopa lepota priprostega, naravnega dekleta.

Tako sodi o lepoti angleških žen in deklet slikar Orpen.

Mali tatovi — veliki tatovi

Navadno pravijo ljudje, da male tatove obežajo, velike pa puste. V mestu Charleston je pa gospod župan ukrenil drugače. Gospod župan je rekel policajem, da je bedasto, če love ljudi, ki ne morejo plačati glob, ampak jih mora občina še v zaporu rediti. Toliko denarja občina nima, zato naj policaji gledajo, da bodo lovili take ljudi, ki lahko plačajo. S tem ukazom je tudi časopisje zadovoljno in neki list piše: »Zakaj bi zapirali ljudi, ki žive na javne stroške po nekaj dni? To je nesmisel. Policaj naj se pred aretacijo prepriča, ali ima kdo kaj ali nič. Če nima nič, naj ga izpusti, če pa ima denar za globo, naj ga pa zapre!«

Znati je treba

Skoro vsi veliki listi objavljajo sledečo dogodbico iz Newyorka:

»Na veliki »Fift-avenue« stoji javna knjižnica. Zadaj za poslopjem so drevesa, pod drevesi so pa klopi. Na neki klopi sedi mož, brčkone tuje, ker si je izbral najbolj senčnato mesto, dočim domačini preneso precej vročine. Poleg tujca se je vsedla lepa, mlada ženska. Ženska beza z dežnikom po pesku, je žalostna in meče globom drobtine.

Tujec je sam, ženska je sama. In zgodi se, kar se navadno zgodi: tujec se prikloni in reče ženski v izbrani angleščini: »Huda vročina je danes, kajne?«

Mlada ženska se ozre in zagleda dve pestunji v svoji bližini. Priče so torej tu. Ženska naglo vstane, hiti do bližnjega stražnika in zatoži tujca: »Ta me je nadlegoval!«

Stražnik pristopi k tujcu in ga najprej dobro ošteje, potem pa mu naloži globo, 10 dolarjev.

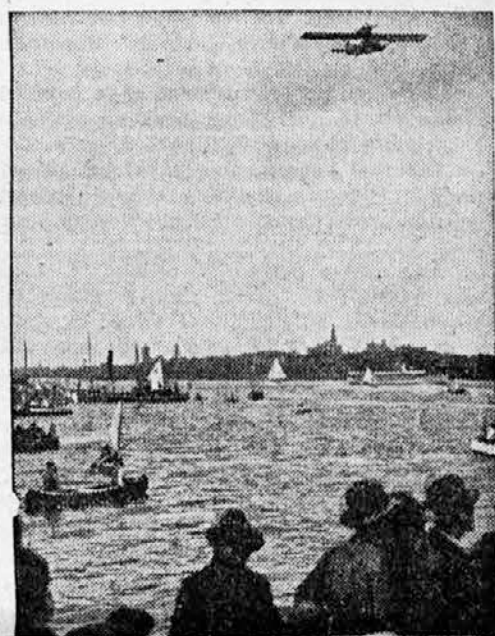

Policija na Poljskem za časa volitev.

Vsled razdraženosti volilcev pri volitvah na Poljskem so pričakovali splošno krvavo nemire in izgrede. Da bi obvladali položaj v vsakem slučaju, so policijo oborožili z oklepi in ščiti, tako da izgledajo stražniki kakor nekaki srednjeveški vitezi.

Ves skesan izvleče tujec bankovec iz listine in gre. Niti ne ozre se ne.

Če bi se pa ozrl, bi bil videl, kako je stražnik stisnil mladi ženski v roke 5 dolarjev...

Povratek prekooceanskega letalca Gronau-a v Potsdam.

Zgornja slika nam kaže letalo sistema Dornier, s katerim je letalec Gronau preletel atlantski ocean. — Spodnja slika pa kaže letalca Gronau-a in njegovega očeta. Letalca Gronau-a so na letališču v Potsdamu svečano sprejeli in množica ga je navdušeno pozdravljala.

Milijoni v igralnicah

Kanadski milijonar John Factor in njegova soproga sta nedavno vzbujala v igralnici slovi-tega francoskega morskega kopališča v Deauville-u veliko pozornost. Oba sta igrala cele noči in sta dobivala ogromne svote. Nenadoma pa se je sreča obrnila in gospod Factor je nenadoma izgubil 5 milijonov frankov, do jutra pa še poldrug milijon nemških mark. — V Monte Carlo pa je izgubil angleški bogataš Jack Coato v eni noči 80.000 funtov (1 funt je 275 dinarjev). Precej lepe dohodke pa ima od igralnic francoska država. V Franciji je 166 oblastno dovoljenih igralnic, ki plačajo na leto 43 milijonov frankov davka.

Hoteli v Ameriki

V Zedinjenih državah imajo dandanes 27 hotelov, ki imajo po 1000 in več postelj. Sedem hotelov ima po 2000 postelj, hotel Stevens v Chicagu pa ima celo 3000 postelj. Največ hotelov ima Chicago, kjer jih je devet s skupno 14.353 posteljami. V Newyorku je 7 velehotelov z 9954 posteljami. Po dva velehotela imata mesti Buffalo in Filadelfija, po enega pa imajo St. Louis, Boston, Detroit, Washington, Montreal, Cleveland in Cincinnati. Leta 1913 so imeli le 7 velehotelov s skupno 11.366 posteljami, med vojno niso zidali nič, po vojni pa so zgradili 20 novih velehotelov.

Maribor

Na seji mestnega občinskega sveta. V torek so se podelili gradbena dovoljenja: Alfredu Mariniju za zgradbo garaže v Masarykovi ulici, Stanku Kocbeku za zgradbo stanovanjske hiše v Kersnikovi ulici, Mihaelu Šunku za preureditev gospodarskega poslopja na Radvanjski cesti in Stanku ter Elviri Hiti pa za zgradbo enonadstropne stanovanjske hiše na Radvanjski cesti. Uporabna dovoljenja so se podelila Schamesberger-jevemu dedičem za preureditev gospodarskega poslopja, Vinku Lašiču za zgradbo stanovanjske hiše.

o Potovanje slovenskih zdravnikov skozi Maribor. Dne 1. oktobra se bodo peljali skozi Maribor v dveh posebnih vlakih slovenski zdravniki, ki bodo potovali na slovenski zdravniški kongres v Splitu. Čehoslovakov bo okrog 200, Poljakov pa celo 400 in več. Med njimi bo mnogo vseučiliških profesorjev in drugih odličnih zdravnikov iz Češkoslovaške in Poljske, pa tudi večje število ruskih emigrantov. Z zdravniki potujejo tudi njihove rodbe. Mariborsko zdravniško društvo pripravlja gostom svečan sprejem.

o Izlet Slovenskega trgoveškega društva. Tukajšnje Slovensko trgoveško društvo priredi v nedeljo 28. t. m. ob 15. uri izlet na Falo.

o Gremijalna trgovska nadaljevalna šola v Mariboru. Vpisovanje v vse razrede je v sredo 1. oktobra od 15. do 18. ure v prirodoslovnem kabinetu državne trgovske akademije na Zrinjskega trgu, vrata št. 31, prvo nadstropje. Za vpis so potrebni dokumenti: rojstni list, zadnje šolsko izpričevalo, dve izpolnjeni rodovnici, ki se dobijo pri gremiju in za novince še potrdilo gremija. Vsi pisarni izpiti se prično v četrtek 2. oktobra ob 15. uri, ustmeni pa v petek 3. oktobra ob 15. uri. Redni pouk se prične v ponedeljek 6. oktobra ob 15. uri.

o Cerkevni koncert. Dne 3. oktobra priredi tukajšnja Glasbena Matica v stolnici koncert. Ponovila bo Grečianinovo »Demestvennaja liturgija«.

o Dijamantna poroka. V nedeljo 28. t. m. bosta pri Sv. Duhu na Stari gori v Slovenskih gorah slavila 87letni Mihael Verzal in njegova 88letna žena Ana, rojena Zupanec dijamentno poroko. Oba sta še čila in zdrava in opravljata sama svoje posestvo.

o Dobra hrana v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6 v A razredu opoldne in zvečer Din 8-30, v B razredu Din 12-30, v C razredu Din 14-30. Priglasite se!

o Sejem za prašiče. Na zadnjem sejmu za prašiče so okoličani prignili 470 živali.

o Za avtomobiliste in motocikliste. Po nekaterih ozkih ulicah v sredini mesta je že več let prepovedano voziti se z avtomobili in motociklisti. Te odredbe pa niso v zadnjem času upoštevali nekateri, zato so bili v torek v Gosposki ulici ustavljeni štirje šoferji in kaznovani z globami v prid ubožne blagajne. Predsedstvo mestne policije je sedaj postavilo patrulje v civilu, ki bodo strogo pazile na izpolnjevanje cestnoprometnih predpisov.

o Nezgoda pri telovadbi. Pri telovadbi je v torek padel z droga 11-letni Bojan Nerat in si nevarno poškodoval levo nogo pod kolenom.

o Dva napada. V torek popoldne so v Limbušu napadli kmečki fantje 19-letnega pekoveškega pomočnika Ivana Drakslerja in ga z vilami do nezvesti pobili na tla. V Radvanju je pa napad nekdo 23-letnega hlapca Alojzija Medveda ter ga z nožem večkrat zabodel. Oba sta bila prepeljana v bolnico.

o Težka nesreča v Pesnici. V sredo krog 3. zjutraj je hotel posestnik Aleksander Hohnik prekoračiti železniški tir v bližini kolodvora v Pesnici. Nesreča je hotela, da je pa baš tedaj privozila iz Maribora premikalna lokomotiva, ki je Hohnika zgrabila, ga podrla natla ter mu odtirala levo roko pri ramenu. Ponesrečenec so takoj prepeljali v tukajšnjo bolnico, vendar je njegovo stanje zelo resno in nevarno.

o Neprevidna vožnja. V torek popoldne je šofer mestne občine Jakob Dobraj tako ostro zvil s škroplilnim avtomobilom iz Koroške ceste v Vrtno ulico, da je skoraj ob zid pritnil nerednika Avgusta Kumarja, ki je pri tem padel s kolesa in raztrgal hlače in se poškodoval na roki in nogi. Poleg poškodb ima Kumar tudi 500 Din škode.

o Nezgoda dečka. Na domačem dvorišču v Danjkovi ulici je v torek zvečer pri igranju padel z voza 10letni Feliks Mlekuš in si zlomil roko.

Gelje

o Predavanje o sokolskem zletu se vrši nocoj ob 20. v telovadnici mestne osnovne šole. — Predavanje bo spremljal film, ki bo prikazal župni zlet v Celju, zlet v Gornjem gradu ter sprejem nove polkovne zastave. Vstop brezplačen.

o Transformator na Ostrožnem. Interesenti se opozarjajo, da se radi nekih ovir včeraj komisija ni mogla vršiti in je preložena na 1. oktober ob 10. dopoldan.

o Z granato se je igral 9letni sin strojnega ključavničarja iz Zreč Leopold Šrem, ki je eksplozirala in mu odtirala levo roko ter ga tudi po telesu močno poškodovala.

o Otrok z granato. 9letni sin stroj. ključavničarja iz Zreč Leopold Šrem se je igral z granato, ki je eksplozirala in mu odtirala levo roko ter ga tudi po telesu močno poškodovala.

o Nezgode. 7letni dlnar Jakob Trempuš iz Liboj je pri košnji tako nesrečno padel, da si je zlomil levo roko. — 24letni sin posestnika iz Fonikve je pri tepežu dobil z ročico tako mo-

čan udarec na glavo, da mu je lobanja počila. — Na rudarja Franca Plahuto v Hudi jami je padel voziček s premogom ter mu zlomil levo nogo, zmečkal mu desno in mu hudo ranil oko. Vsi so bili prepeljeni v bolnico.

o Najdbe in izgube. Na stopnicah mestnega načelstva se je našel uhan s kamni. Dobi se na policiji. — Posestnica Gajšek Alojzija je na Glavnem trgu izgubila kangljo za mleko.

Avtomobilska nesreča

Med vožnjo je počila pnevmatika — Avto je ves razbit

St. Rupert, 23. septembra.

Včeraj zvečer ob 23. uri se je vozil restavrat in založnik piva g. Zajc D. iz Bistrice pri St. Rupertu s svojim tovornim avtomobilom iz St. Janža proti domu. Z njim se je vozil tudi g. Frelih iz St. Ruperta. Noč je bila temna in meglena, da se ni videlo ni za ped pred seboj. Cesta pa je zelo ozka in polna ovinkov, pred kratkim je bila posuta z gramozom.

Na cesti blizu Sv. Roka kakih 10 minut od Bistrice pa je nenadoma počila pnevmatika. Vsled močnega sunka je zdrsil avtomobil s ceste približno 1 meter globoko na travnik in z vso silo zadel ob hrast kraj ceste ter se prevrnil.

Gg. Frelih in Zajc sta po srečnem naključju dobila le manjše poškodbe na glavi in sta se s težavo rešila iz vsega polomljenega avtomobila.

Avtomobil je zelo poškodovan, zlasti prednji del. Koroserijska je popolnoma uničena, dočim ima motor le manjše poškodbe.

Avtomobil je ostal na mestu nesreče do danes, ko so ga odpeljali v popravilo.

Najdeno truplo ubitega mladeniča

Ubil ga je s palico poljski čuvaj, ker je kradel grozdje. Ali je ubiti mladenič Stanko Bezjak?

Maribor, 24. septembra.

Danes dopoldne se je razširila po Mariboru vest, da so okrog 7. ure zjutraj našli v gozdu nad Racerjevim dvorom na ozemlju krčevinske občine mrtevga nekega mladeniča, najbrže dijaka, ki je ležal na tleh z veliko rano na glavi. Orožništvo in policija sta takoj ukrenili vse potrebno, da se zadeva pojasni. Na kraj uboja je bila odposlana komisija, ki je res našla mrliča, ki je imel pri sebi nekaj papirjev, po katerih bi bil umorjen leta 1915 v Šardinjah pri Veliki Nedelji rojeni Stanko Bezjak, sin kmečkih staršev in dijak 8. razreda humanistične gimnazije v Mariboru. Stanoval je v Plinarniški ulici št. 15.

Popoldne ob 13. uri pa je bila odposlana v gozd sodna komisija z zdravnikom. Medtem se je zglasil v mestu tudi že poljski čuvaj krčevinske občine Rudolf Pečevnik, ki je izpovedal, da je včeraj ob 13-30 zalotil v vinogradu nad Racerjevim dvorom tri mladeniče, ki so kradli grozdje. Mladeniči so, ko so ga opazili, pričeli bežati. On pa jim je sledil in dohitel enega izmed njih ter ga udaril s palico. Čuvaj je bil po tej izjavi takoj aretiran, zaslisan in danes okrog 16. ure oddan v zapore okrožnega sodišča. Komisija, ki je odšla k ubitemu mladeniču, je dognala, da je smrt nastopila zaradi silnega udarca po sencu najbrže takoj, podrobnosti pa se bodo pojasnile, ko bodo izvršili obdukcijo v mrtvašnici na Pobrežju, kamor je bilo truplo po odredbi komisije danes popoldne odpeljano.

Policija je danes ves dan na delu, da izsledi ona dva, ki sta čuvaju ubežala, kar se ji pa doslej še ni posrečilo.

Dol. Toplice

Kopaliska sezona se bliža koncu. Je še nekaj kopaliskih gostov, ki si hočejo v zadnjih dneh sezije s kopanjem utrditi svoje telo in se zavarovati proti nadležnemu revmatizmu v zimi. Letošnja sezija je bila v obče dobro obiskana, obiskalo je naše Toplice tudi mnogo inozemcev, in vsi ne morejo prehaliti izbornega zdravilnega upliva tukajšnje terme, kar je gotovo za kopaljšče najboljša reklama. Tudi več Amerikancev, ki so po dolgih letih zopet obiskali svojo staro domovino, je obiskalo tukajšnje kopaljšče. Topliški vodovod, ki tako pogosto nagaja, je skoro vso kopaljščo sezijo deloval. Uporabljati so morali motor, ki mnogo stane vodovodno upravo. Turbino, ki je že dokaj stara in obrabljena, so temeljito popravili ter je pričela po zadnjem deževju, ko so vse vode precej narastle, zopet delovati.

Škoda po vinogradih. Deževje, ki v zadnjem času tako rado nagaja, je napravilo po vinogradih ogromno škodo. Zrelo grozdje je pričelo gniti ter se usipati. Vinogradniki ga sicer pridno obirajo ter se ravna po strokovnih nasvetih, a kakor vse kaže, bodo morali pričeti s predčasno trgatvijo, da se jim ne napravi še večja škoda. Pred kratkim je še kazalo, da bo letos izborna vinska letina, tako po množini kakor po kakovosti, a vse to in dobrobetajoče trgatve je zadnje deževje zelo pokvarilo.

Kriza v lesni industriji. Radi krize v lesni industriji se je lesni promet v tukajšnji okolici mnogo zmanjšal. Parna žaga v Rogu je svoj obrat popolnoma ustavila ter odslavila do malega vse delavce, ki so ponajveč Hrvati, druge žage pa so svoj obrat precej skrčile. Na Javornikovi žagi v Soteski, kjer se je preje vršil obrat podnevi in ponoči, se vrši sedaj samo podnevi, vsled česar je ostalo več delavcev nezaposlenih. Tudi vozniki so ob svoj zaslužek. Če bo trajalo to stanje dalje časa, bodo mnogi, ki jim je bil to edini vir dohodkov, težko prizadeti. Zato bi bila velika od pomoč, če bi se cesta Straža—Toplice pričela čimprej graditi, in bi se pri delu kakor tudi vožnji zaposlile kar največ mogoče domače delavne moči.

Podčetrtek

o Pošta. Do meseca septembra je vzdrževal pošto in obnem tudi osebni promet od Mestinja čez Podčetrtek do St. Petra poštini auto, in sicer dvakrat na dan, kar je zelo poživilo cel okraj. Sedaj pa se je ukinil avtopromet iz neznanih vzrokov in se dovažajo pošta le enkrat na dan z vozom, kar je hudo zadelo vso progno od Mestinja do St. Petra, zato opravičeno upamo, da se vpostavi zopet čimprej avtopromet in da se bodo uvaževale tozadevne prošnje.

Slabe ceste. Cesta od Mestinja proti Podčetrtku je tako v slabem stanju, da ji je težko najti para v Sloveniji. Gotovo je, da se ne bo dalo takoj popraviti kar se je zanemarilo dosedaj, a nekaj se bo pa moralo storiti.

Obisk. Tukaj se mudi že nekaj časa g. Milenko Todorović ravnatelj administracije »Politike« iz Beograda. Kupil je tukaj lepo hišo z vrtno ter pride vsako leto s svojo obitelji na krajsi oddih. Zelo simpatičnemu gospodu in vrlému Jugoslovani želimo mnogo lepih dni med nami.

Vinogradi. Trta je letos do sedaj prav lepo kazala in je bilo upati na najboljše rezultate. Zal, je deževje preteklih dni mnogo skvarilo in uničilo. Sicer pa je z vinsko kupijo tu vedno težava. Zato je najbolj pametno se oprijeti umne sadjereje, katero goji v tem okraju že precej let zaslužni tukajšnji šolski upravitelj g. K. Kobale in je s tem pripomogel ljudstvu do lepih denarjev.

Zagorje

Potreba živinozdravnika. Ker je bilo letošnje leto izredno mnogo nesreč pri živini, tako v Zagorju kakor v sosednjih občinah, je podružnica Kmetijske družbe v Zagorju zaprosila sosedne občine, da se izjavijo, ako bi bile voljne prispevati zneske, da se omogoči nastanitev živinozdravnika v Zagorju. Ker se govori o tem že več let in ker od oblasti za enkrat ni pričakovati pomoči, bi bila samopomoč na mestu. V slučaju, da katera oblast pozneje kaj prispeva, bo občinam sedanjí vitirani znesek prihranejn.

Trbovlje

K zborovanju Zveze rudarjev v delavskem domu. Akcija z ujedinjenjem delavstva v Federaciji jugoslovanskih delavskih sindikatov bo šla svojo pot in z njo vse trezno delavstvo in voditelji, čeravno jih skušajo nekateri pred peščico svojih pristašev kompromitirati. Jugoslovanska akcija je na zmagovitem pohodu in njenega pohoda ne bodo ustavile niti psovke niti grožnje ali omalovaževanja. Prej ali slej bo vihrala na Delavskem domu zmagovita jugoslovanska nacionalna zastava kot simbol združenega jugoslovanskega naroda, na pročelju odra v Delavskem domu, kjer se blišči še danes napis »Delavci vseh dežel združite se« pa se bo nadomestil z geslom jugoslovanske akcije »Z vero v Boga, za kralja in domovino«.

Hrastnik

Hrastnik naj ostane pod trboveljsko občino. Na nedeljskem shodu so se izrekli udeleženci, katerih je bilo okoli 200, za to, da ostane Hrastnik pod trboveljsko občino, kakor se je predlagalo glede na že objavljeno naše poročilo o sklepu na sestanku hrastniških odbornikov trboveljske občine.

Braslovče

Propagandni pešizlet na Pako. Ob priliki ustnovitve novega Sokolskega društva v Šmartnem ob Paki v nedeljo 28. t. m. priredita Sokol Polzela in Braslovče propagandni pešizlet, združen z javnim nastopom vseh oddelkov. Prireditve se vrši ob vsakem vremenu. Prijatelji Sokola pridite!

Nepotrebno razburjenje je napravil po trgu zvečer neki sel, ki je alarmiral gasilno društvo. Na obzorju je močno rdelo nebo, ogenj se je vedno bolj razširjal. Kakor se je dognalo, je nekdo najbrže zažgal veliko kopico slame g. Plaskanu iz Orle vasi v bližini gospodarskih poslopij. 8 gasilnih društev je prihitelo z brizgalnicami na pogorišče, v trdni veri, da gori lastnina imenovana, a so se vrnili domov. Ako bi bilo vetrovno, bi bil nastal gotovo velik požar.

Iz kronike. Te dni so delavci dokončali popravilo pri fundamntih mostu čez Savinjo pri Polzeli. Oba stebra sta se podbetonirala, okoli njih je napravljen močan betonski oklep, ki je povečal trdnost mostu, a služi kot lomilec valov. Orožniško stanico je nadzoroval te dni višji oficir in našel vse v najlepšem redu. — Kljub ponovni odpovedi se ni hotela izseliti iz hiše neka obitelj. Te dni jo je okrožno sodišče deložiralo. Na cesto je bilo postavljeno staro pohištvo, okoli oglov pa si slisali zmerjanje, da so se zgrajali nad tem vsi sosedje.

Škofja Loka

Loško kopaljšče, ki ga je zgradilo agilno Olepševalno društvo pod predsedstvom prosv. referenta g. Vinka Zahrastrnika ob vodah tople Poljanščice je imelo tudi v letošnji seziji zadovoljiv, čeravno ne najboljši poset. V kopaljšču je prostora za 500 ljudi. Kantino je oskrboval vestno tudi letos g. Trdinja; za dobro voljo pa so sem in tje poskrbeli sokolski tamburaši s svojimi instrumenti. Stroški za kopaljšče so znašali nad 32.000 Din. Najvišja temperatura vode je bila 27 stopinj C.

Tudi posebnost. Znana trgovina specerijskega in kolonijalnega blaga v Škofji Loki g. Josipa Deisingerja je imela te dni svojo posebno privlačnost. Zastopnik dr. Oetkerjeve trvdke je brezplačno nudil posetnikom trgovine pecivo raznih vrst, prirejeno z Oetkerjevimi fabrikati. Proti večeru je bila v lokalno naravnost gneča.

Pozor na pse. Sresko načelstvo je izdalo odredbo, ki nalaga lastnikom psov dolžnost, da imajo vsi popadljivci nagobnečnike, ali da so priklenjeni na verigo in pri izprehodu na vrvič. Le na ta način se bo mogoče ubraniti ljudem nevarnih psov. Konjač ima nalogo, da vse pse brez znamke brez nadaljnega polovi.

Pletilna industrija se je po iniciativnosti trgovca Antona Savnika tudi v Škofji Loki razmahnila. Ozadje svoje trgovske hiše je g. Savnik obratno primerno preuredil. Instalirani so tudi že stroji za moderno izdelovanje pletilskih produktov.

Knjižnica Sokola je zopet redno odprta in se prijatelji čitanja vabijo k obilnemu posetu knjiž-

nice. — Kino-predstave v Domu se prično sedaj pol ure prej. Torej ob 20. uri, in ne več ob 20.30.

Bled

Z veseljem smo te dni opazili, da so pričeli s tlakovanjem Kolodvorske ceste. Zaenkrat bo tlakovana z bazaltom od Postaje Bled-jezero do vile Krkoč, to je do odepca poti v Gorje. Vsaj ta del ceste največ trpi od ogromnega prometa, bodisi z dovozom lesa kakor z avtomobili. Delo je prevzela stavbna družba Obnova. Zaposlila je v pretežni večini domačine, ki bi bili drugače brezposelni. Po glavni seziji se vsi pripravljajo za bodočo sezijo, vsak skuša modernizirati svoj obrat. Vsi hoteli dobe toplo in mrzlo tekočo vodo. Ceste, kakor kaže, bodo popravili še pred sezijo in želja nas vseh je, da se napravijo že vendar na takih točkah okoli jezera, ki so oddaljene bolj od hotelov in vil, javna stranišča. Ako bi postavili lične kioske ob teh, v katerih bi bile trafike, bi se naprava kmalu amortizirala. Nabaviti bo treba za ceste škroplilni avtomobil. Konjiček s srednjeveško škroplilno napravo tega ne zmora. Bled postaja mednarodno letovišče.

Kamnik

Iz državne smodnišnice. Uprava državne smodnišnice je pod št. 85 z dne 30. avgusta t. l. glede delavskih plač izdala sledečo naredbo: Moški se sprejemajo v službo z osnovno plačo 30 Din. Ta se jim po preteku 2 let zadovoljivo službe poveča na 33 Din in čez leta na 35 let. Po preteku nadaljnjih 6 let pa na 38 Din in čez 6 let zopet na 40 Din in pri tej plači ostane. Od tega naredbe so izuzeti inženjerji, risarji, pisarji in specialisti v strokah. — Ženske se sprejemajo v službo s plačo 30 Din, ki se jim po 2 letih službe poveča na 32 Din in po nadaljnjih 2 letih na 35 Din. Izuzete so pisarice in vdoye brez premoženja, ki morajo vzdrževati otroke. — Sporočamo zainteresiranim v vednost! Na smodnišnici se je s septembrom uvedel nov delavnik ob sobotah. Mesto ob 7. do 15. ure se v sobotah dela odsej od 4. do 12. ure. Popoldne delo v vsej tovarni počiva. Tudi v pisarnah delajo ta dan samo do 12. ure, a le od 8. naprej in dobe se veda tudi samo pol dnevnice. — Tovarniški zid pri vhodu je uprava dala popraviti in na nove prepleškati, tako da napravlja na vsakega prav ugoden vtis.

Sadna letina je pri nas letos izredno slaba. Čašpelj in hrusk ni bilo prav nič, jabolk pa jako malo. Tudi z orehi bo slaba. Za okoliško prebivalstvo, kateremu tvori sadje vsako leto znaten vir dohodkov, pač hud udarec!

Novo mesto

RAGLAS OBČINE NOVO MESTO. Na podlagi zakona morajo biti vse ulice opremljene z novimi napismi. Ker je v Novem mestu mnogo ulic brez vsakega imena — napisa — stari v mnogem oziru ne odgovarjajo več današnjim razmeram, in ker so bili v zadnjem času priklopljeni mestni občini večji deli od občine Šmilhel-Stopiče zato je županstvo odredilo po intencijah občinskega odbora, da se imenovanje trgov, cest in ulic z nova izvrši. Zato sklicuje županstvo javno anketo za danes, dne 25. septembra ob 5. uri popoldne v občinski posvetovalnici in vabi občinstvo, zlasti pa društva, da se ankete udeležijo.

Občinska seja se je vršila v sredo ob 5. uri popoldne v mestni občinski posvetovalnici z zanimivim dnevnim redom. Točno poročilo o seji bomo priobčili v soboto.

Tombola priredi prihodnjo nedeljo na trgu kraljeviča Petra kolo jugoslovanskih sester. Pričetek ob 11. uri dopoldne. Dobitki izbrani.

Poročila sta se znani trgovci in gostilničar Anton Kulovec iz Valte vasi in gđ. Anica Mušičeva, posestnikova in mlinarjeva hčerka iz Zaloge. Bilo srečno!

Pod črto

Zdavnaj so že dognali ljudje, kateri letni čas je najlepši: vsi štirje so lepi, pravijo, vsak pri-nese s seboj svoje dobre, vesele stvari in vsak ima svoje križe in težave. Vzemimo samo jesen! Vse poletje tarnajo matere samo: da bi že prišel september, da bi se že vendar odkrižala otrok, ki jim od jutra do noči samo napoto delajo doma ali pa tiščijo na Ljubljano in na Savo, da človek nikoli ni varen njihovega življenja. Zdaj je prišla jesen, začele so se šole in začel se je nov križ.

Ko se otroci te dni vračajo opoldne iz šole, jih matere še ne sprejemajo z vprašanjem, ki bo že čez dva, tri tedne in potem vse leto običajno: Si bil kaj vprašan? Si dobil kakšno dvojko? Zdaj prihajajo otroci slabe volje domov, zdaj imajo še oni besedo, in ko vržejo torbo s knjigami v kot, zagodrnajo namesto pozdrava: Šest kovačev mi daj za čitanko, za računico, za prirodopis! Štiri kovače mi daj za ročna dela, za risarsko desko! Kovača mi daj za zvezke! — Kuhinja — v kuhinjah se pri naših malih ljudeh po navadi obravnavajo vse najvažnejše, najtežje življenske zadeve — so v teh dneh neprestano prizorišča kakšnih majhnih, žalostnih borb, otroci jočejo za svoje pravice, matere nimajo, da bi jim dale. V šolah pa se že kar na začetku leta godijo kakšni nerodni konflikti, ki se prožijo kakor prva drobna zrnca bodočih usodnih plazov: tista neprijazna rdeča znamenja v notesih učiteljev niso nič dobrega, iz takih znamenj se nikoli nič prida ne rodi.

Tisto, česar manjka ljudem, je pač denar! Pa še nečesar: razumevanja. Med šolo in domom je premalo žive, plodne zveze, premalo je najbrž v naših poklicnih in privatnih vzgojiteljih dobrega smisla za stiske, strahove in pre-pade, v katerih otroci žive. Otroka, ki je prišel brez računice v šolo, ker mu je mati pred prvim za Boga ne more kupiti, je na vsak način prenegro ukoriti. Nekoliko dobre volje, nekoliko odkritega, neoficioznega pomenka med šolo in domom pa bi moglo izgladiti in poravnati vse polno teh težav in razpok.

Franjo Pavlica, Hilleröd:

V državi blagostanja

V zadnjem članku sem omenil, da je danskem kmetovalstvu pripomoglo do blagostanja združništvo. Danes pa naj mi bo dovoljeno obrniti pažnjo čitateljev na prvi svoj članek, v katerem sem poudarjal, da v danskem kmetijstvu ni gospodarskih kriz. To mi je bilo rečeno na merodajnih pridobitnih mestih. Ko pa sem pregledoval pozneje tržna poročila deželnih pridelkov za lansko leto in jih primerjal s poročili letošnjega leta, sem se skoroda nekoliko prestrašil, če nisem v svojem prvem članku izrekel preuranjene sodbe. Opazil sem namreč znatno znižanja cen in ker je tako znižanje običajno posledica gospodarske krize, postane moje presenečenje kaj umljivo.

Da navedem nekaj primerov. Na primer cene masla na veliko:

19. septembra 1929 kg po Din 49.45
2. januarja 1930 kg po Din 44.70
1. maja 1930 kg po Din 38.45
11. septembra 1930 kg po Din 38.30

Cene prašičem:

v septembru 1929 kg po Din 24.— (mrtve teže)

v septembru 1930 kg po Din 16.50 (mrtve teže)

Tudi pri perutnini so cene rapidno nazadovale v teku enega leta. Iz tega je razvidno, da so dohodki danskega kmetovalca, ki vnovčuje imenovane pridelke, znatno manjši, kot so bili prejšnja leta. Zato sem nekega lepega večera obiskal kmetovalca g. Smidta v bližnji vasi Svstrup in mu oborožen s temi dokazi dokazoval kritični položaj danskega poljedelstva, ki ni nič manjši od ostalih agrarnih držav. No, dobrodušni posestnik me je tudi to pot prav lepo zavrnil z odločnim — ne! Prinesel mi je vse poslovne knjige, priložilo izpolnil predvidene postavke do konca leta in tako je bila letna bilanca popolna.

Iz knjig in računov mi je ta izobražen posestnik dokazal, da so se s padcem cen prašičev, masla, perutnine itd. pocenila ona krmila, ki jih on potrebuje, predvsem ječmen, koruza, v glavnem pa oljate pogače, ki so se pocenile v enem letu za Din 75.— pri 100 kg. — Da so cene padle tudi drugim potrebščinam, mi je tudi dokazal na podlagi računov in cenikov. Torej so se zmanjšali dohodki, pa tudi izdatki.

Dohodki Smidtove kmetije so veliki, ker sama z ženo opravi vsa dela. Na posestvu se redi 7 krav, ki dajo dnevno do 75 l mleka (doinice po 3800 l) v mlekarstvo po Din 1.95 za 1 liter. Letno se izkrmijo do 100 prašičev v teži 60 kg za komad. Cena istih je že omenjena. Krmi pa tudi 200 kokošok najboljših jajčaric.

zaznamovanih pa le glede starosti, radi klanja in ne radi nesnosti. Za nesnost mu jamči posestnik, kjer kupuje mladice. Na Danskem je mnogo manjših in tudi večjih kokošjerejskih vzdrževališ, ki odbirajo dobre jajčarice za plemo. To so nekake stanice, ki zalagajo svoje okoliške kmete z mladimi naraščajem. Kurjereja donaja torej posestniku Smidtu Din 9.230.— letno.

Izdatki kmetije pa tudi niso majhni saj plača samo davka Din 4.500.— na leto. Za umetna gnojila izda Din 6.000.— letno. In akoravno znaša pridelek na 1 ha 30 do 34 q pšenice, 28 q ječmena in 30 q ovsu, mora še dokupiti letno za Din 60.000 krmil za živino. Njegovi prašiči se krmijo samo s pšenico, ječmenom, posnetim mlekom s pridelki ribjega olja in kostne moke.

Veliko važnost polaga kmetovalec na dobro gospodarsko orodje, zato pa tudi investira mnogo denarja. Ni to velika kmetija 9 ha polja, gozda sploh nima. Poseduje pa: par plugov, brane, valjarje, kultivatorje, sejalni stroj, kosilni stroj in grablje za travo, žetveni stroj, ki zajedno veže žito v snope, stroj za rezanje repe, za čiščenje žita in vse drugo potrebno manjše poljedelsko orodje.

Tu opisani posestnik, ki ima luksuzno opremljeno stanovanje z radijem, telefonom, knjižnico, sprejemnico, jedilnico in salončkom, pa avtomobila nima. On računa, koliko potov ima letno v mesto in ker kaže načrt premalo vožnje, pravi, da bi bil avto prevelik luksuz za njegovo malo kmetijo. Raje zapreže lahka konjička, s katerima obdeluje tudi polje. Njegova kočija je krasna in seve na gumijevih kolesih, da bi asfaltovc ceste ne kvarila.

Ta kmet je imel lansko leto Din 26.000 čistega prebitka v svojem gospodarstvu, letos pa okrog Din 21.000.—

K zaključku popisa, kako živi in gospodari danski kmet, naj opomnim, da so vsi navedeni činitelji res pripomogli do blagostanja kmeta. Krona vsega pa je na Danskem ugodno podnebje. Prelepo dansko polje, ki ne pozna gora, ki ga krog in krog morje, niti nalirov in toče; akr ga objema krog in krog morje, ne pozna suše, objema okrog in okrog morje, ne pozna suše, pa tudi ne prevelike moče, niti nalirov in toče; pa tudi ne vročine in ne ostre zime. V tej državi so res dani vsi pogoji za razvoj živinoreje in mlekarstva. Narod je te prilike spoznal in tako potom večletnega razumnega delovanja prišel do blagostanja.

jevu glede raznega železa. (Predmetni oglasi za natančnejši podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Dne 7. oktobra t. l. se bo vršila pri Računsko-građenem oddelku Ministrstva za gradbe v Beogradu ofertalna licitacija glede dobave 25 tisoč komadov porcelanastih izolatorjev; dne 8. oktobra t. l. glede dobave 55.000 kg železne žice; dne 9. oktobra t. l. pa glede dobave 63.180 kg bronaste žice. (Oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

Borzna poročila

dne 24. septembra.

Devizna tržišča

Ljubljana, 24. sept. Amsterdam 22.785, Berlin 13.435—13.465, Bruselj 7.875, Budimpešta 9.888, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 7.9727, London 274.60, Newyork 56.29—56.49, Pariz 221.81, Praga 167.17—167.97, Trst 295.84.

Zagreb, 24. sept. Amsterdam 22.74—22.80, Dunaj 7.9577—7.9877, Berlin 13.435—13.465, Bruselj 7.8751 bl., Budimpešta 9.8890 bl., Milan 294.726—298.726, London 274.156—274.956, Newyork 56.29—56.49, Pariz 220.677—222.677, Praga 167.17—167.97, Curih 1094.40—1097.40.

Beograd, 24. sept. Berlin 13.4350—13.4650, Budimpešta 9.87—9.90, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 7.8750—7.9075, London 274.10—274.90, Newyork 56.24—56.44, Pariz 220.81—222.81, Praga 167.18—167.98.

Dunaj, 24. sept. Amsterdam 285.62, Beograd 12.4587, Berlin 168.73, Bruselj 98.71, Budimpešta 123.95, Bukarešta 4.2137, Kopenhagen 189.45, London 34.43, Madrid 75.75, Milan 37.0925, Newyork 708.40, Pariz 27.825, Praga 21.0287, Sofija 5.1335, Stockholm 190.25, Varšava 79.36, Curih 187.46.

Curih, 24. sept. Beograd 9.1287, Pariz 20.24, London 25.055, Newyork 515.475, Bruselj 71.87, Milan 26.995, Madrid 55.25, Amsterdam 207.85, Berlin 122.74, Dunaj 72.75, Sofija 3.7325, Praga 15.295, Varšava 57.75, Budimpešta 90.235.

Vrednostni papirji

Ljubljana, 24. sept. Celjska 160, Ljublj. kred. 122, Prva hrv. šted. 925, Kred. zavod 170 do 180, Veveč 124, Stavbna 40, Sešir 105, Ruše 280—300.

Zagreb, 24. sept. Drž. papirji: 7% inv. pos. 87.50—88.25, voj. škoda ar. 438.25—438.50, kasa 437.50—438.50, sept., okt. 438—439, nov. 438 do 438.50, dec. 438—439 (438.25), 4% agr. obv. —, 7% Bler. pos. 85.625—85.875, 8% Bler. pos. 97—98, 7% pos. hip. b. 85.225—85.75 (85.25). Banke: Hrvatska 50 d., Prašteditona 922.50—924, Udužena 191—194, Ljublj. kred. 122 d., Medjunarodna 66 d., Narodna banka 8100—8300. Industrije: Sečerača Osijek 309 do 312, Trboveljska 389—390, Slavonija 200 d., Veveč 124 d.

Beograd, 24. sept. 7% inv. pos. 91.25, 4% agr. obv. 55.50—56.50, 7% pos. dr. hip. b. 88, 7% Blaire 87, vojna škoda 452.50, ult. dec. 461.50.

Dunaj, 24. sept. Bankverein 17.70, Kreditni zavod 47.30, Prioritete 90.25, Trbovlje 48.05, Leykam 4.—.

Notacija naših drž. papirjev v inozemstvu

London, 24. sept. 7% Blaire 84.75—85.375, Newyork, 24. sept. 8% Blaire 96—97, 7% Blaire 85—85.5, 7% pos. drž. hip. b. 84.5—85.

Žitna tržišča

Tendencija na ljubljanskem tržišču neizpremenjena, promet 1 vagon pšenice, 1 vagon črnkvantina.

Borze v Novem Sadu, Somboru in Budimpešti tudi danes niso poslovale vsled praznika.

Ljubljansko lesno tržišče

Tendencija neizpremenjena mlačna, promet 1 vagon oglja, 1 vagon macesnovih plohov, 1 vagon lipovih plohov.

Sokolstvo

Prednjaška šola za učitelje

Sokolski savez namerava prirediti v najkrajšem času šestmesečno prednjaško šolo za učitelje. Iz vsake župe bi se udeležili te šole po trije učitelji in ena učiteljica. Od strani vlade je že zagotovljeno, da bodo dobili udeleženci enoleten dopust. Po dokončani šoli bodo še pol leta na razpolago župam.

O tem načrtu bo sklepal zbor župnih načelnikov, ki se sestane dne 1. oktobra v Beogradu. Pozdravljamo ta korak sokolskega saveza, ki bo v mnogem rešil vprašanje nedostatka dobrih prednikov.

Sokolsko gibanje v Murskem sokolskem okrožju

Mursko sokolsko okrožje (MSO) zavzema zemljepisno severni in vzhodni del Slovenskih Goric (Prelejški), Mursko Polje, Prekmurje (vsa Slovenska Krajina) in celo del Medimurja. — Leži torej na meji proti Avstriji in Madjarski. Danes šteje vse okrožje devet društev: Ljutomer, Murska Sobota, Gornja Radgona, Križevci pri Ljutomeru, Sv. Jurij ob Ščavnici, Beltinci, Dolnja Lendava, Veržej in Salovec, ki so v glavnem kot tipična selska sokolska društva, v katerih je skoro 75 odstotkov kmečkega ljudstva in le 25 odstotkov iz ostalih stanov. Ze v starem JSS se je sokolska misel lepo razvijala, danes pa je v novem Sokolu v prav zadovoljivem razmahu. Žal pa moramo ugotoviti žalostno dejstvo, da še vedno ni naša pot popolnoma gladka in se nam stavlja še vedno ovire s strani gotovih krogov, ki se ne morejo živeti v nove državne razmere. Zlasti bi se morali vsi zavedati važnosti geografske lege na meji in združeno širiti jugoslovansko misel na tem ozemlju. Posebno so še danes žalostne prilike v Prekmurju, kjer jugoslovanska misel še davno ni v zmagovitem pohodu. Kolikor je v naši moči, bo Sokolstvo stalno na braniku in vršilo svoje delo kot doslej, vendar vabilo tudi vse one, ki so bili še ob strani, da stopijo v naše vrste pomagajo graditi veliko Jugoslavijo!

Ravno v tem mesecu zaključujemo v MSO svoje poletno zunanje delo, ki je bilo prav za-

dovoljivo. Vsa zgoraj omenjena društva so priredila svoje telovadne nastope in akademije, ki so bile splošno lepo obiskane. Sicer je bil bog Pluvius letos silno radodaren, vendar smo dosegli vsaj moralni uspeh, kar je in tudi mora biti pri Sokolu prav. Pohvalno naj omenjam medsebojno pomoč in poset pri vseh društvih tega okrožja, kateremu je težko najti primero, vsaj v Dravski banovini. Vendar naj ta pomoč ne podpira lenobe in naj društva sama dajo kolikor mogoče samostojen program.

Okrožje ima 2 sokolska doma in to v Ljutomeru, zibelki Murskega Sokola ter v Murski Soboti, središču našega jugoslovanskega Prekmurja. Vsa druga društva telovadijo v privatnih, mnogo preozkih prostorih, kar ovira pravilen razvoj. Zanimivo je, da stoji na mnogih krajih prazni razni domovi, med tem ko se sokolsko društvo tlači v nehijskih in zatohlih gostilniških sobah.

Sedež okrožja je stari Ljutomer, metropola Slovenskih goric, kjer se redno sestaja okrožna uprava k tehničnim in prosvetnim sestankom.

Zato še enkrat, pridite k nam vsi resnični in zavedni Jugoslavlani, da v slogi sledimo velikim činom naših državljanov z iskrenim delom za blagor našega naroda!

Zdravo!

—ar—

Sokolski glasnik. Izšla je 23. številka »Sokolskega glasnika«, ki prinaša na prvem mestu prevod članka »Tyršev delo«, ki ga je napisal starosta ČOS ob priliki 98letnice Tyrševega rojstva za Narodni Listy. Nadalnja vsebina je: Pozdrav Nj. Vel. kralja našem Sokolstvu; 10letnica koroskega plebiscita; M. Cirić: Selo in Sokolstvo; † Makso Cilić; M. Jeftimijević: Sokolska taborenja; M. Dugandžija: Sokolstvo in šola; Šestdesetinski prednjaški tečaj ČOS v Pragi; Povzdigniti je treba duh discipline! V listu so nadalje še številna poročila iz Slovenskega Sokolstva, iz Saveza SKJ ter iz žup in društev.

Mali oglasi

Trboveljski premog

Specijalni »KOKS« za kurjavo naročite pri »ILIRIJK«.

Dunajska cesta 46. — Telefon 28—20, 25—95.

Štajerski jedilni kostanj

razpošilja Jožef Korošec, Sveča, Ptujška gora. 485

Peč za kopalnico

v dobrem stanju prodam. Naslov v upravi.

Papir za zavijanje

natiskan in čist je na prodaj. Naslov pove uprava. 805

Iščem 3 sobno stanovanje

s pritlikinami za 1. oktober. — Ponudbe na upravo. 806

Ubožen študent

bi rad v prostih urah zaslužil za preživljanje s prevaženjem v arbohrvaščino ali iz francosčine in nemščine v slovenščino. Pogoji v upravi. 807

Elektrotehnično podjetje

Ivan Černe Ljubljana Sv. Petra nasip 53

Die Aertzin im Hause

kompletno (2 knjigi) v najboljšem stanju prodam za Din 260.— Naslov v upravi. 452

Stanovanje samsko 484

obstoječe iz dveh sob, kopalnice in predpobe se odda v najem s 1. oktobrom t. l. v naši palači v Pražakovi ulici št. 15-III. — Podrobnosti pogoji so na razpolago pri Pokojninskem zavodu za nameščence v Ljubljani, Gledališka ul. 8.

Kuharskega učenca

ali učenko sprejememo Ponudbe z navedbo starosti, poklica staršev in šolske predizobrazbe na upravo »Jugoslovana«, Celje, Slomškov trg 4. 482

Načrte in proračune

za zgradbe izvršuje Tehnični biro »Tehna« Ljubljana, Mestni trg 25/I. Zahtevajte poset inženjera-arhitekta

Telefon 2059

Premog suha drva

Pogačnik, Bohoričeva ulica 5

Tvornica štampiljk

Teodor Rabič Ljubljana Miklošičeva cesta 15 Štampiljke v moderni izdelavi

J. Hlebš

družba z o. z.

Ljubljana, Sv. Petra cesta 33

pleskarstvo in soboslikarstvo

155

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela, katera izvršuje točno, solidno in po konkurenčnih cenah pod garancijo

Gospodarske vesti

× Kakšne balančne tehtnice so dopuščene v javnem prometu? Kontrola mer in dragocenih kovin v Ljubljani je opozorila Zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, da so v zadnjem času razne firme uvozile iz inozemstva balančne tehtnice, katere absolutno ne ustrezajo veljavnim predpisom. Tako se uvažajo balančne tehtnice, katerih ležišče in noži so docela prevlečeni z emajlno barvo. Nadalje se je ugotovilo da so izdelana ležišča iz povsem mehkega železa mesto iz najtršega jekla in da tudi oblika ni odgovarjala predpisanim dimenzijam in oblikam. Ker bo kontrola mer pri izdaji uvoznega dovoljenja za omenjene tehtnice strogo postopala in bo odklonila uvoz predpisom neustreznih tehtnic, opozarjamo zainteresirane, naj se pri bodočih naročilih ravna po zahtevah kontrole mer in dragocenih kovin. Interesentom, ki se zanimajo, kako naj izgledajo ležišča, je v zbornični pisarni skica na vpogled. V splošnem priporočamo, da se zainteresirani predno naroč merila iz inozemstva, informirajo predhodno pri kontroli mer, v koliko so merila, katera nameravajo naročiti, dopustna za javni promet.

× Zvišanje delniške cene pri »Jugočeški v Kranju«. Tekstilne tovarne »Jugočeška« v Kranju so povišale delniško glavnicu od 10 do 20 milijonov dinarjev. V to svrhu se bo izdalo 100.000 novih delnic nominalne 100 Din za komad.

× Drugi tir na progi Zidanmost—Zagreb. V prometnem ministrstvu delajo na tem, da se čimprej zgradi drugi tir na progi Zidanmost—Zagreb v dolžini okrog 80 km. Nekatero finančno skupino iz inozemstva so že stavile ponudbe za to zgradbo in so se hkrati ponudile, da gradbo financirajo. Sedaj se čaka, da ljubljanska železniška direkcija dovrši podrobne načrte, nakar bi ministrstvo na osnovi teh načrtov takoj izdelalo elaborate, ki bi se dostavili zainteresiranim tvečnikom, da stavijo svoje končne ponudbe. Razlastitev zemljišč je že izvršena. Vse delo bo veljalo, kakor izgleda, okrog 120.000.000 Din. Hkrati z zgradbo drugega tira se bodo rekonstruirale tudi vse medpotne postaje.

× Zakon o pospeševanju čebelarstva. V poljedelskem ministrstvu, v oddelku za živinorejo je bil izgotovljen zakonski načrt za pospeševanje čebelarstva. Prvi del zakonskega osnutka se nanaša na čebelarstvo v obče. Drugi del govori o organizaciji in pospeševanju čebelarstva, ter o organizacijah, ki si bodo pridobila dovoljenje za intenzivno proučevanje tega vprašanja. Tretji del razpravlja o zaščiti čebelarstva in o kaznih, ki bodo zadele onega, ki bi se pregrešil proti predpisom. Ta zakon bo velike važnosti za naše čebelarstvo, ki je važna panoga našega narodnega gospodarstva.

× Nova pomorska linija naše plovilne. Splitsko parobrodarsko društvo je vpostavilo novo linijo, ki bo vezala sledeče luke: Sušak—Split—Malta—Tripolis—Tunis. Ta nova naša linija je redna, parnika »Junak« in »Jug« bosta mesečno vzdrževala to progo, ki je za našo zunanjo trgovino velike važnosti. V prvi vrsti bo služila ta proga našem izvozu lesa in cementa za Malto in Tripolis ter Tunis.

× Izobraževanje obrtnega naraščaja v Češko-slovaški. Češko-slovaška-jugoslovanska liga v Pragi je sprejela načrt, po katerem bi liga preskrbel

pri najboljših obrtnikih v Pragi sprejem 100 jugoslovanskih obrtnih vajencev. Socijalno ministrstvo češko-slovaško je ta načrt odobrilo, če ne bo kakih zaprek s strani češko-slovaških delavskih organizacij.

× Italijanska zunanja trgovina v mesecu avgustu. Vrednost uvoženega blaga v Italijo v mesecu avgustu t. l. znaša Lit 1.171.618.000, vrednost iz Italije izvoženega blaga za isti mesec znaša Lit 877.634.000. Istega meseca lanskega leta je znašal uvoz Lit 1.427.011.000, izvoz pa 1.248.032.000. V splošnem se opaža v italijanski zunanji trgovini znatno nazadovanje aktivnosti.

VIII. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o hmeljski letini in hmeljski kupčiji.

Zalec v Sav. dol. 24. septembra 1930.

V našem zadnjem poročilu smo cenili letošnji pridelek na 14—15.000 stotov po 100 kg, kar pa ne odgovarja resnici, ker se je le obiral hmelj brezhibne kakovosti. Letina 1930 bo znašala torej le kakih 10—12.000 stotov po 100 kg, ki se je radi odlične kakovosti prav naglo prodala in sicer do 12 Din za 1 kg. Minuli teden je bila prav živahna kupčija in je 80—85% vsega pridelka že prešla v druge roke.

Dne 7. septembra t. l. je Hmeljarsko društvo za Slovenijo praznovalo v Zalcu svojo 50 letnico — združeno z razstavo hmelja.

Društveno vodstvo.

Dobave

Prometno-komercialni oddelk Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 2. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 1100 kg dekstrina. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 26. septembra t. l. ponudbe glede dobave 40 kg azbestne vrvice; do 6. oktobra t. l. glede dobave električnega materiala, 70 kom. jamskih strgač in 3 krožnih žag.

Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 2. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 1500 kilogramov kave.

Direkcija državnih rudarskih preduzeč v Sarajevu sprejema do 7. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 1 tovornega avtomobila. Direkcija državnega rudnika Zenica sprejema do 9. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 1 fotografskega aparata, raznega orodja ter glede dobave slaminic.

Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 7. oktobra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 1000 kg izolacijske mase, pločevine, cina itd.; do 8. oktobra t. l. glede dobave raznega orodja; do 9. oktobra t. l. glede dobave 76 vagonov portland-cementa ter glede dobave materiala za gornji stroj (spojnice, podložne plošče, groverjevi obroči, tračnice itd.). — Dne 7. oktobra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave stenja, gorilev, pločevinastih škaflet, usnatih torbic za signalne zastavice; dne 8. oktobra t. l. glede dobave baterijskega materiala; dne 9. oktobra t. l. glede dobave 40 tisoč komadov azbestnih plošč. — Dne 8. in 9. oktobra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sara-

Tvrdba **P. Ladstätter & sinovi**, tovarna
slamnikov in klobukov, javlja pretužno vest, da je
njen nepozabni solastnik, gospod

Ivan Ladstätter

postal dne 21. septembra ob 23. uri žrtev nesreče
v Budimpešti.

Domžale, 24. septembra 1930.

Nemila usoda nam je vzela nenadoma našega
dobrega in nepozabnega šefa, gospoda

Ivana Ladstätter

ki je postal dne 21. septembra ob 23. uri žrtev nesreče
v Budimpešti.

Domžale, 24. septembra 1930.

Uradniki tvrdke P. Ladstätter & sinovi.